

mortis, quid in die iudicii, hac in re me fecisse optabo? *ibid.* Electionem matrimonii vel celibatus cuiusque arbitrio plerumque relinquit Deus, XVIII, 302, 2. Electores regem eligant irae potentem, non iracundum, VI, 15, 2. Electores S. Romani imperii in inauguratione imperatoris quae imperii insignia gestarent, XIII, 691, 2.

ELECTRUM. Electrum quid sit, XII, 478, 2. An sit ambra, *ibid.* Est aurichalcom, 479, 1, 2. Est ergo us, *ibid.* Electri pretiositas, XVIII, 17, 1. Electrum igitur representat maiestatem Dei, cur? XII, 512, 1. Representat humanitatem Christi deitati unitam, *ibid.*, 1, 2. Item sanctos viros, *ibid.*

ELEEMOSYNA. I. QUID SIT ELEEMOSYNA ET QUOMODO VOCETUR IN SCRIPTURIS. — Eleemosyna saepe nomine iustitiae in Scripturis dicitur, V, 21, 1; 316, 2: *Non proderunt divitiae in die ultionis, iustitia autem liberabit a morte*; 329, 1; IX, 422, 1. *Da et accipere, et iustifica animam tuam*; 485, 2: *Eleemosyna viri quasi signaculum cum ipso*; XIII, 599, 2. In Scripturis eleemosynarius peculiariter dicitur justus, V, 280, 2: *Benedictio super caput iusti*. Cur eleemosyna vocetur nomine iustitiae, VI, 111, 1: *Gaudium iusti est facere iudicium*; XVII, 240, 1: *Qui timet eum, et operatur iustitiam, acceptus est illi*; XVIII, 477, 2: *Iustitia ejus manet in saeculum saeculi*. Quare eleemosyna vocetur hebraico pietas, X, 119, 2. Variæ ejus species, IX, 143, 1. Eleemosyna spiritualis quae sit, 373, 1. Melior, potior, et dignior est corporali, VI, 949, 2; X, 75, 1.

II. ELEEMOSYNAE PRAECEPTUM. — Propter eleemosynae preceptum servatum vel neglectum, multi salvandi vel damnandi, XV, 535, 2 et seq.: *Venite... possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi: esurivi enim, et dedistis mihi manducare, etc.* Istud preceptum saepe et multis modis in Evangelio intimatum, XVI, 92, 2: *Qui habet duas tunicas, det non habenti, et qui habet escas, similiter faciat*; 163, 2: *Verumtamen quod superest, date eleemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis*. (Vide infra varia motiva, et textus sacrae Scripturae qui eandem necessitatem variis modis declarant.)

Eleemosyna est subinde consilii, subinde precepti, XV, 174, 1, 2: *Qui petit a te, da ei; et volentibus mutuari a te, ne overitars*. Ejus lex obligat in gravi necessitate, XX, 578, 1, 2: *Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* Sine ea quidam salvari nequeunt, XIII, 62, 1: *Peccata tua eleemosynis redime, et iniquitates tuas misericorditis pauperum*. Ab ea nemo se, tametsi pauper, excusari potest, XI, 678, 2: *Frangere esurienti panem tuum, et carnem tuam ne desperes*. Hanc etiam pauperes erogare possunt, et quomodo, XVII, 227, 2. Exemplum Christi incitans nos ad eleemosynam, XVIII, 470, 2: *Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter nos egenus factus est, cum esset dives*. Eleemosynarius obedit Evangelio et consiliis Christi, 480, 2: *Per probationem ministerii hujus glorificantes Deum in obedientia confessionis vestrae, in evangelium Christi*. Eam crebro iuris incolat concionator, XIII, 62, 2.

III. MOTIVA AD ELEEMOSYNAM FACIENDAM. — 1° Motiva generalia. Ad eam invitatio et motiva, X, 215, 2. Ejus laus et exemplum, et fructus, I, 648, 2. Ejus vis et laus, V, 576, 1; IX, 140, 2; 149, 2. Ejus commendatio, IX, 143, 2. Stimuli ad eleemosynam dandam, 146, 1. Eleemosynae bona pariat, Psalm. II, 265, 2. Eleemosynae sex fructus, IV, 284, 2. Ejus insignes fructus viginti et unus, II, 492, 2 et seq.

2° Natura nobis misericordiam erga pauperes generavit. Nihil magis proprium homini quam humanitas, II, 493, 1.

3° Deo nos eleemosyna quodammodo assimilat. Eleemosyna est Deo familiarissima, VI, 150, 2. Habitu reginae in somnis apparuit S. Joanni Eleemosynario, IV, 285, 1; V, 150, 2. Est regia virtus, II, 493, 1. Facit hominem similem Deo, *ibid.* Facit nos homines divinos, V, 426, 1. Dantes facit quasi deos, IX, 148, 2; 149, 1: *Esto pupillis misericors ut pater, et eris tu velut filius Altissimi obediens*. Eleemosyna quid sit apud Deum moment et meriti, 449, 2; 486, 1: *Eleemosyna viri quasi signaculum cum ipso, et gratiam hominis quasi pupillam conservabit*.

4° Eleemosyna honorat Deum. Eleemosynarius honori Dei consulti, V, 81, 1: *Honora Deum de tua substantia*. Est instar sacrificii, II, 493, 1; V, 337, 1: *Anima quae benedicti impinguabitur; et qui inebriat, ipse quoque inebriabitur*. Est genus sacrificii, Job, 621, 1. *Si desperi perentem, eo quod non habuerit indumentum, et absque operimento pauperem; si non benedixerunt mihi latera ejus*. Eleemosyna sacrificium est, XX, 93, 1: *Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem haec est: Visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum*. Eleemosynae vocatur initia sanctorum et sacrificium, IX, 254, 1: *Datum brachiorum tuarum, et sacrificium sancti facientis offeres Domino, et initia sanctorum*. Triplex sacrificium in se includit, X, 216, 1, 2: *Beneplacitum est Domino recedere ab iniquitate, et deprecatio pro peccatis, recedere ab injustitia*. Est sacrificium odoratum Deo et sanctis, XVIII, 240, 2: *Proficiscar in Jerusalem ministrare sanctis*. Est victima laudis quadrupliciter, X, 215, 1, 2: *Retribuet gratiam qui offert similitudinem, et qui facit misericordiam, offert sacrificium*. Deo est gratior et homini utilior quam sacrificium, V, 489, 1: *Inditum viae bonae facere iustitiam; accepta est autem apud Deum magis quam immolare victimas*; XIII, 369, 2 et seq.: *Misericordiam volui, et non sacrificium*;

XIX, 321, 1, 2: *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo*. Beneficentiae autem et communionis nolite oblivisci, talibus enim hostilis promeretur Deus. Eleemosynarius est sacerdos mysticus, V, 337, 1.

5° Debitum eleemosynae solvitur proximo, IV, 305, 2: *Bona est oratio cum jejuniis et eleemosyna, magis quam thesaurus auri recondere*. Debetur pauperi, IX, 142, 1: *Fili, eleemosynam pauperis ne defraudes*; 147, 1: *Declina pauperi sine tristitia aurem tuam*. Ex eleemosyna vita pauperis pendet, 143, 1, 2: *Oculus tuos ne transvertas et pauperes*. Eleemosynam dans dat eam Deo de suo, XIV, 339, 1: *Meum est argentum, et meum est aurum, dicit Dominus exercituum*.

6° Quidquid datur pauperibus datur, Deo et Christo offertur. Eleemosynam pauperi datam sibi reputat Christus, II, 494, 1. Eleemosynas famulorum suorum ratas habet Christus, XVII, 225, 2 et seq.: *Circumsteterunt illum (Petrum) omnes viduae stantes, et ostendentes ei tunicas et vestes quas faciebat illis Dorcas*. Cur eleemosyna vocetur actus iustitiae, XVIII, 477, 1.

7° Eleemosyna viam homini ad Deum sternit, V, 75, 2: *Donum hominis dilatat viam ejus*. Eleemosynarius Deus facile admittit, 280, 2. Deum sibi conciliat, VI, 150, 1. Variæ eleemosynae victoria, *ibid.* Vincit avaritiam, et peccata, aurum, opes, demones, Deum, quid. Exorat Deum pro dante, X, 374, 1, 2 et seq.: *Conclude eleemosynam in corde pauperis, et haec pro te exorabit ab omni malo*. Dantis causam agit apud Deum, IX, 121, 2: *Eleemosyna in die tribulationis commemorabitur tui*. Pagnat apud Deum pro eleemosynario, II, 494, 2. Est preparatio quaedam ad orationem, IX, 514, 2: *Ante orationem praepara animam tuam, et noti esse quasi homo qui lentat Deum*. Afferit operam orationi, II, 494, 1. Ejus vis et potentia, X, 74, 2. Ipsa velut pennata et levis, *ibid.* Est instar columbae redeuntis ad arcem Nob, II, 493, 1.

8° Eleemosyna peccata delet et expiat. Facit ut Deus eleemosynarius misereatur, VI, 24, 1, 2: *Favenerunt Domino qui misereatur pauperis, et vicissitudinem suam reddet ei*. Impetrat eleemosynario gratiam et peccatorum penitentiam, IX, 485, 1, 2. Provocat Dei misericordiam, V, 425, 2: *Qui... miseretur pauperis, beatus erit*. Liberat a morte et purgat peccata, IV, 284, 2; 285, 1: *Eleemosyna ab omni peccato et a morte liberat*. Liberat a peccato, II, 493, 2. Tollit peccatum, Job, 150, 2: *Visitans speciem tuam, non peccabis*. Est quasi secundus baptismus, IV, 285, 1. Assimilatur aquis baptismi, IX, 139, 1: *Ignem ardentem extinguit aqua, et eleemosyna resistit peccato*; XIII, 62, 1. Quid corrigat et expiet, VII, 269, 1: *Bonum est te sustentare iustum, sed et ab illo ne subtrahas manum tuam*. Peccata expiat, V, 473, 1: *Per misericordiam et fidem purgantur peccata*; IX, 138, 1, 2. Quomodo hominem mundet, XX, 114, 2. Omnia mundat et quo sensu, XVI,

164, 2. *Verumtamen quod superest, date eleemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis*. Eleemosyna est anima redemptio, V, 382, 1: *Redemptio animae viri divitiae suae*. Redimit peccata tripliciter: primo, peccatorem disponit ad gratiam, et ad peccati remissionem; secundo, remissa culpa, meretur ex condigno remissionem poenae reliquae; tertio, etiamsi non mereatur semper culpae et poenae aeternae, tamen temporalis poenae remissionem sere mereatur, XIII, 62, 2: *Peccata tua eleemosynis redime, et iniquitates tuas misericorditis pauperum*. Eleemosyna satisfaciendum pro peccatis contra Calvinum, 61, 1. Est magnus fructus penitentiae, et ad omnem virtutem iter sternit, XVI, 92, 2: *Interrogabant eum turbae: Quid ergo faciemus? Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti, et qui habet escas, similiter faciat*.

Dantem pauperi lapsu in periculum et peccata eleemosyna praeservat, IX, 140, 1: *Deus prospicet est ejus qui reddidit gratiam; meminit ejus in posterum, et in tempore casus hinc invenit firmamentum*. Diligenter et curiose conservat gratiam, 485, 1: *Eleemosyna... gratiam hominis quasi pupillam conservabit*. Est maximus recessus ab injustitia, X, 216, 1: *Beneplacitum est Domino recedere ab iniquitate, et deprecatio pro peccatis*. Recedere ab injustitia, Est funis quo ligatur demum, IV, 299, 1. Avaritiam et rapinam sanat, XVI, 164, 2. Expulsi ab amore divitiarum, V, 317, 2: *Iustitia iustorum liberabit eos, et in insidiis suis capientur iniqui*.

9° Eleemosyna est signum praedestinationis. Est propria virtus sanctorum, II, 494, 2. Item confirmatur exemplis, *ibid.* Est quasi torques aurea filiorum Dei, 495, 1. Cur vocatur signaculum Dei, IX, 484, 2 et seq.: *Eleemosyna viri quasi signaculum cum ipso*. Hinc semper ejus recordatur, *ibid.* Eleemosyna quanti sit meriti apud Deum, IV, 289, 1. Ejus gratia confertur gratiae miraculorum, IX, 486, 1. Eleemosynarius charitatem tum Dei, tum proximi habet, X, 67, 1: *Qui facit misericordiam, imitaturur proximo suo, et qui praevalent manu, mandata servat*. Donus Christiani est eleemosynae officina, II, 162, 1. Eleemosyna auget meritum, 493, 2. Quot fructus in misericordiae proferat, V, 346, 1, 2: *Qui confidit in divitiis, corrumpet, justum autem quasi virens salium germinabit*.

10° Eleemosyna homini in morte subvenit, IX, 484, 2. Eleemosynarius non moritur impunitus, V, 426, 1: *Qui credit in Domino, misericordiam diligit*. Vix male perit qui eleemosynam est delitius, II, 495, 4. Dat magnum solatium mortis, 493, 2. Eleemosynarius est nunc beatus in spe, re futurus, Eleemosynarius in morte est quasi stella matutina, XI, 679, 1: *Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et sanitas tua citius oriatur*. 682, 1, 2.

11° Eleemosyna a morte aeterna liberat, et con-

lum aperit. Adstat pro nobis tribunali Christi, II, 493, 1. A morte aeterna liberat, IV, 284, 2: Eleemosyna ab omni peccato et a morte liberat, et non patitur animam ire in tenebris; V, 316, 2: Non proderunt divites in die ultionis; iustitia autem liberabit a morte. Claudii et quasi oppilat os gehennae, IV, 285, 1. Eleemosynarius evadit omnia supplicia, V, 330, 2: Manus in manu non erit innocens malus, semen autem iustorum salvabitur. Juvat dantem in alio saeculo, et aperiendo caelum, XVI, 217, 1, 2: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum descenderit, recipiant vos in aeterna tabernacula. Recte ad regnum caelorum perducit, V, 317, 1: Iustitia simplicis dirigit viam ejus, et in impietate sua corruet impius; 451, 2: Domus justi plurima fortitudo; et in fructibus impij plurima conturbatio. Caelum pandit, XI, 680, 1. Frange esurienti panem tuum, et coram tuum tuum ne despereris. Tunc erumpet quasi mane lucem tuum, et sanitas tua citius orietur, et antebit faciem justitia tua, et gloria Domini colliget te. Edificat aeterna tabernacula, II, 493, 2. Emit caelum vili pretio, V, 291, 2: Substantia divitis, urbis fortitudinis ejus. Eleemosynarius dat panem et accipit paradysum, X, 74, 2. Eleemosyna est immortalis, XVIII, 477, 2: Dispersit, dedit pauperibus, iustitia ejus manet in saeculum saeculi. Est velut paradysus producens fructus immortalis et optimos, X, 333, 1, 2: Gratia sicut paradysus in benedictionibus, et misericordia in aeternum permanet. Aeternum danti nomen parit, 524, 1: In omni ore quasi mel indulcabitur ejus memoria, et ut musica in convivio vini.

12° Eleemosyna est depositum apud Deum, quod Deus reddit cum usura. Eleemosynarius quae in pauperes confert, in sinum Dei custodienda deponit, IV, 284, 2: Quomodo potueris, ita esto misericors... Praemium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis. Collocat opes in tuto loco, II, 493, 2. Facit opes sanctas, 494, 1. Eleemosynam dantes nihil amittunt, V, 144, 2: Sit vena tua benedicta. Sed ditantur, 82, 1: Honora Dominum de tua substantia, et implebuntur horrea tua saturitate, et vino torcularis tua redundabunt; 275, 1: Egessatum operata est manus remissa, manus autem fortium divitias parat; 335, 2: Alii dividunt propria, et diliores fiunt; alii rapiunt non sua, et semper in egestate sunt; 336, 2: Anima quae benedicit, impinguabitur: et qui inebriat, ipse quoque inebriabitur; VI, 149, 2: Qui pronus est ad misericordiam, benedicitur; de panibus enim suis dedit pauperi; X, 68, 1, XI, 681, 2; 682, 1: Cum esurientis esurientem animam tuam, et animam afflictam repleris, orietur in tenebris tua lux et tenebrae tuae erunt sicut meritis; et requiem tibi dabit Dominus semper, et implebit splendoribus animam tuam, et ossa tua liberabit; et eris quasi hortus irriguus, et sicut fons aquarum, cujus non desinat aqua; XVI, 410, 2: Dote dabitur vobis.

Eleemosyna ditat, avaritia depauperat, XX, 498, 4: Agile nunc, divites, plorate, ululantes in miseria vestris, quae adveniet vobis. Divitiae vestrae putrefactae sunt, et vestimenta vestra a tineis comesta sunt. Eam dans plus, et quidem a pauperibus accipit quam dat, IX, 508, 2: Nonne ecce verbum super datum bonum? sed utraque cum homine iustificato; XIX, 339, 1. Quo plura damus, eo Deus erga nos erit liberalior, II, 162, 1. Eleemosynarium assidue ditat Deus, ut habeat semper quod eroget, XVIII, 478, 1, 2: Qui autem administrat semen seminanti, et panem ad manducandum praestabit, et multiplicabit semen vestrum, et augetib incrementa frugum justitiae vestrae. Eleemosynario Deus opes multiplicat, II, 497, 2; VI, 25, 1; XIII, 626, 1, 2. Eleemosynarii non timeant inopiam, IX, 146, 2. Deo providente, eleemosynarius fame non emoriatur, V, 274, 1.

Eleemosyna est ingens fœnus, XV, 447, et seq.: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Est fœnus fructuosissimum, VI, 24, 2 et seq.: Fœneratur Domino qui miseretur pauperi; et vicissitudinem suam reddet ei. Dans Deo quae ejus sunt, in persona pauperis, recipit pro eo fœnus et lucrum, 26, 1, 2; 368, 2: Qui coarctat divitias sauris et sanore, liberali in pauperes congregat eas. Pro eleemosyna sa Deus astrigit ad usuram solvendam, 25, 2. Eleemosyna est ars omnium quaestuosissima, XVIII, 479, 1, 2. Est ingens fructus et census, VI, 33, 4: Homo indigens misericors est; et melior est pauper quam vir mendax. Cur dicatur fructus, XVIII, 241, 1: Cum assignavero eis fructum suum. Est quasi seminatium, V, 335, 2. Est semen magna messis, XX, 93, 2. Eam seminans, bis metet, XVIII, 479, 2. Ejus triplex fructus, ibid., 4. Eleemosynarius est colonus Dei, 480, 1. Eleemosyna fructum stabilem producit, V, 328, 2: Impius facit opus instabile, seminanti autem justitiam merces fidelis. Eleemosyna est instar fontis, 336, 1. Est puteus aquarum viventium, VIII, 83, 2. Ejus quantus sit proventus et redhibitio, XIII, 421, 1, 2: Seminale vobis in justitia, et metite in ore misericordiae. Est velut sacculus pecuniae, IX, 485, 2. Eleemosyna opes stabilis, X, 119, 2: Ideo stabilita sunt bona iustis in Domino, et eleemosynas illius enarravit omnis Ecclesia sanctorum.

13° Eleemosyna est pignus certum omnium benedictionum temporalium. Eleemosynarius semper Deus prospicit et benefacit, IX, 139, 2: Deus propter est ejus qui reddit gratiam. A Deo omnia petita impetrant, 485, 1. Sunt in oculis et mente Dei, ibid. Eleemosynarii filio Christus a Patre dante curator, et de uxore divite prospicit, 139, 2. Remuneratur secunditate et numero filiorum, 121, 1: Eleemosyna enim patris non erit in oblivione; nam pro peccato matris restituetur tibi bonum, et in justitia edificabitur tibi. Eleemosynarii licet iniqui, raro in hac vita castigantur, IV,

284, 2. Saepe marentur vitam longam, V, 342, 2: Fructus justi lignum vitae; et qui suscipit animas sapientis est. Eleemosyna conciliat hominum amorem, X, 73, 1, 2. Pone thesaurum tuum in praecipitis Altissimi, et proderit tibi magis quam aurum. Eleemosynarius ab omnibus amatur et benedicitur, 68, 1; 132, 2: Splendidum in panibus benedicient labia multorum, et testimonium veritatis illius fidele. Eleemosyna vincit eam accipientem, VI, 150, 1: Qui pronus est ad misericordiam, benedicitur. Etiam apud hostes gratiam invenit, IX, 486, 1; X, 68, 1. Est lancea et scutum contra hostes, X, 75, 2: (Eleemosyna) super scutum potentis, et super lanceam, adversus inimicum tuum pugnantem.

14° Eleemosyna prosunt animabus in purgatorio zelentis, IV, 286, 2; 287, 1: Panem tuum et vinum tuum super sepulturam justi constitue; X, 102 et seq.: Bona abscondita in ore clauso, quasi appositiones bonorum circumposita sepulcro. Non prosunt damnatis, IX, 486, 2: Et postea resurget, et retribuet illis retributionem unicuique in caput ipsorum, et convertet in interiores partes terrae.

IV. EX QUIBUS FACIENDA SIT ELEEMOSYNA.— Non est facienda ex usura et rapina, X, 205, 1: Immoventis ex iniquo oblatio est maculata; 206, 2: Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationis iniquorum. Est danda eleemosyna non ex alieno, sed ex proprio, XVI, 164, 1. Est danda ex superfluo, 163, 2: Verumtamen quod superest, dote eleemosynam. Ex opibus a Deo acceptis facienda est, IX, 445, 2: Fili, si habes, benefac tecum, et Deo dignas oblationes offer. Est facienda ex optimis bonis, II, 162, 1, 2.

V. ELEEMOSYNAE CONDITIONES, scilicet, quibus, quando, quoties, et quomodo facienda sit, VI, 148, 1, 2; X, 119, 2 et seq.: XVIII, 208, 4: Quibus et qualibus specialiter danda sit, XIX, 404, 1, 2: Non enim iniustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, et dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministravit sanctis, et ministravit. In omnes effundenda, X, 119, 2. Tam proximus quam alienus vir misericors benefacit, V, 327, 1, 2: Benefacit anima suae vir misericors; qui autem crudelis est, etiam propinquos abicit. Reprobis et infidelibus fieri potest, XV, 537, 1: Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Quomodo et quando peccatori danda, IX, 370, 1, 2 et seq.: Da misericordiam, et non suscipies peccatorem; 373, 2: Da bono, et non receptoris peccatorem; benefac humilis, et non dederis peccatori. Nam duplicia mala inveniunt in omnibus bonis quaecumque feceris illi. Magna danda pio, parva impio, 371, 2.

2° Quando et qualis danda sit. Est in vita melior quam in morte, IX, 419, 2: Ante mortem benefac amico tuo, et secundum vires tuas exporriges da pauperi. Cito danda est, 144, 1, 2 et seq.: Cor inopie ne afflicteris, et non protrahas datum

angustianti. Ejus perfectio et meritum consistit in promptitudine voluntatis, XVIII, 471, 2: Si enim voluntas prompta est, secundum id quod habet, accepta est, non secundum id quod non habet. Semper est danda, VII, 373, 1: Mane semina semen tuum, et vespere ne cesset manus tua, quia nescis quid magis orietur, hoc aut illud; et si utrumque simul, melius erit. Eleemosyna semper nos amicum oportet, V, 74, 1: Misericordia et veritas te non deserant, circumda eas gutturi tuo, et describe in tabulis cordis tui.

3° In quo statu facienda sit. Eleemosyna non juvat manentem in peccato, VI, 122, 2: Hostis impiorum abominabilis, quia offeruntur ex seclere. Sola non servat, si reliqua praepcepta violentur, 112, 1: Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. Non liberali e gehenna graviter peccare argentem, IX, 454, 2: Nemini mandavit impii agere, et nemini dedit spatium peccandi. Parum juvat in peccati statu data, dispositio tamen ad poenitentiam, 370, 1: Non est enim ei bene qui assiduis est in malis, et eleemosynas non danti quoniam et Altissimus odio habet peccatores, et miseris est poenitentibus.

4° Quo affectu, et qua intentione. Danda est eleemosyna ex amore et honore Dei, X, 215, 2: Sacrificium salutare est attendere mandatis, et propitiationem litare sacrificii super injustitias, et deprecatio pro peccatis, recedere ab injustitia. Fine non bono facta, non placet Deo, VI, 50, 2: Multi homines misericordes vocantur; virum autem fidelem quis inveniet? Danda est magno affectu commiserationis, XX, 578, 2: Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere, et claverit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Eleemosynarius pauperes impense amet et foveat, X, 74, 1: Conclude eleemosynam in corde pauperis. Eleemosyna debet pauperem reddece et consolari, ibid. Eleemosyna etiam parva Deo placet, si ex affectu detur, II, 79, 1 et seq. Illa magna est, quae magno datur affectu pietatis, XV, 709, 4: Amen dico vobis, vidua haec pauper plus omnibus misit... Omnes enim ex eo quod abundavit illis, miserunt; haec vero de penuria sua omnia quae habuit, misit tantum vicium suum.

5° Quomodo facienda sit, VII, 362, 4: Mille panem tuum super transeuntes aquas, quia post multa tempora invenes illum. Eleemosyna secreta sit, XV, 182, 2: Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. In occulto erogata extinguit iram Christi iudicis, VI, 410, 1: Munus absconditum extinguit iras, et dormit in sinu indignationem maximam. Est concludenda in sinu pauperis, et quomodo, X, 73, 2: Conclude eleemosynam tuam in corde pauperis.

Detur animo hilari, IX, 507, 4: Fili, in benis non des querelam, et in omni dote non des irasci-

tiam verbi mali; X, 220, 1: In omni dato hilarem fac vultum tuum, et in exultatione sanctifica decimas tuas; XVIII, 208, 2: Qui miseretur, in hilaritate. Modica cum hilaritate, melior est magna cum tristitia, V, 522, 1: Melior est buccella steca cum gaudio, quam domus plena victimis cum jurgio. Si sit hilaris, supplet quae caeteris actionibus desunt, VI, 149, 2.

Liberalis sit et larga. Eleemosyna magna validam requirit manum, X, 67, 2 et seq.: Qui facit misericordiam, generatur proximo, et qui praevaleret manu, mandata servat. Liberalis eleemosyna vocatur benedictio, idque triplis de causa, XVIII, 678, 1, 2: Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut praevenerint ad vos, et praeparent benedictionem hanc paratam esse sic, quasi benedictionem, non langquam avaritiam. Heroicus actus est eam dare supra vires, imo dare omnia, 472, 1. Est in manu iusti quasi fons vitae, V, 287, 4: Vena vitae, et iusti, et os impiorum aperit iniquitatem.

V. ELEEMOSYNAE QUOMODO DISTRIBUANTUR IN ECCLESIA. — Eleemosynas fidelem diaconi curabant, XVII, 163, 1: Considerate viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto et sapientia, quos constituamus super hoc opus; XVIII, 207, 2: Habentes autem donationes, secundum gratiam quae data est nobis, diferentes... sive ministrando. Eleemosynas quomodo olim fieri solebant in sepultura defunctorum, et qua ratione, IV, 286, 1, 2: Panem tuum et vinum tuum super sepulturam iusti constituit. Quomodo nunc sunt, *ibid.*, 2.

ELEMENTA. 1° Elementorum natura et figura. Elementis animam dedit Origenes, XVIII, 139, 1. Elementaria corpora non recte vocantur abyssus, V, 234, 1. An sint insaturabilia, VI, 446, 2. Horum concordia conservat ipsum univium, IX, 669, 2. Singula habent angelum praesidem, XXI, 298, 2. Elementa nostra non habent primam puritatem et simplicitatem in qua condita sunt, sed multis terrestribus rebus permixta sunt, XIV, 215, 1. Elementorum trium, puta ignis, aeris et aquae, colligatio, quae in terra quasi basi et centro fundata sunt, vocatur fasciculus, XIII, 638, 2. Elementa quatuor in quadriga cherubica representantur, XII, 600, 2. Item per byssum retortum, hyacinthum, purpuram, coccum his tinctum, 693, 2. An in quatuor Joannis animalibus denotentur, XXI, 407, 1. Elementorum dissidia representantur per quatuor colores aurigarum in ludis circensibus, XIV, 429, 1; XXI, 139, 1. Elementa quatuor quadruplicem representant concupiscentiam, XX, 545, 2. Post iudicium purgata erunt, XIV, 534, 1. In fine mundi quae et quomodo solvenda sint calores, XX, 487, 1. Non sunt dissolvenda, sed tantum extenuanda et iquanda, 489, 2.

2° Elementorum usus in presenti tempore. Elementis quatuor pascuntur animalia, V, 458, 4, 2. Homo elementorum vitia trahit, VIII, 420, 2.

Elementa saluti hominum et Dei glorie libenter inserviunt, III, 642, 1. Omnia elementa Deum praedicant, V, 202, 2. Elementa sunt quasi evangelia, Job, 283, 2; 559, 2. Ad quae elementa redirent Galatae, XVIII, 552, 1. Haec erant principia sapientiae legalis et mundanae, 549, 2. Ea docuit lex vetus, *ibid.*

3° Elementa sunt instrumenta iustitiae Dei. Elementa omnia in perniciem Aegyptiorum conspirabant, VIII, 896, 2. Omnia elementa impios in hac vita, et damnatos in gehenna cruciant, X, 320, 2 et seq. Exigentibus peccatis, in hunc usum a Deo convertuntur, 521, 2. Omnes creaturae, omniage elementa in die iudicii insurgent in impios, VIII, 391, 1. Quomodo tempore iudicii et post, in impios saevitura sunt, XIX, 464, 1.

ELEPHAS. Elephanti natura describitur, I, 68, 1. Elephas qualis bellus, Job, 784, 2 et seq. Est princeps inter animalia, V, 221, 2. Biennio in matris utero gestatur, VIII, 174, 2 et seq. Ad naturam hominis accedit prae caeteris, Job, 754, 2. Est animal voracissimum, 762, 2. Quo cibo vescatur, 756, 2. Ejus bibacitas magna, 764, 4, 2. Illius cauda qualis, 758, 1, 2. Illius robur in quo situm sit, et ejus vis ex umbilico, 757, 4. Elephantes quibus locis delectantur, 763, 1. Quomodo capiuntur, 765, 2. Sunt turrigeri, voraces et bibaces, 757, 1; 764, 1. Elephantes timet cornua arietum, VI, 471, 2. Illam terret porcus gruniens, XIII, 81, 2. Elephas lentus est ad iram, VI, 273, 1. Symbolum est moderatioris linguae, V, 297, 1. Elephantes ab hominibus circumantur, IX, 477, 2. Elephantis mira castitas, VIII, 175, 1. Adulteris est infestus, *ibid.*, 2. Sensuetudinem honorat, X, 133, 1. Cur dicatur *bos luca*, XVII, 43, 2. Diu vivit, et quare, VIII, 174, 2 et seq.

Elephantes Indici sunt maximi et robustissimi, longaque Libycos superant, IV, 442, 1, 2. Cur iis ostendatur sanguis, vel liquor rubeus instar sanguinis, *ibid.* Cur iis prisci usi sint in praelis, *ibid.* Sunt felidii, *ibid.* Prae caeteris animalibus sunt dociles, *ibid.* Cur detur eis vinum ad potandum, *ibid.* Elephantes Africani vix sex vel septem armatos portant, 443, 4.

ELESBAAN. Elesbaan, Ethiopiae rex, angeli auxilio restitit victoriam de Homeritis, XIII, 445, 1, 2. Elesbaan et Abrahamus, Arabes reges, Justino et Justiniano imperatoribus, contra infideles magno auxilio fuerunt, XI, 704, 1.

ELIACHIM, ELIACIM. Eliachim et Joachim idem significant, scilicet Dei stator, IV, 323, 2.

ELIACIM PONTIFEX tempore Judith, etiam bellorum curam gessit, XIV, 432, 1.

ELIACIM quando Sobnae in templi praepositorum subrogatus, XI, 342, 2. Est typus Christi, 343, 1. Cur paxillo assimiletur, *ibid.*, 2. Non est ductus in Babylonem, 344, 1.

ELIAS. I. ELLE VITA. — Ejus nominis et III, 639, 1; X, 502, 1; XX, 224, 1. Eb-

nonat solem, III, 640, 1. An sit Phinees nepos Aaronis, XX, 224, 1, 2. Non videtur fuisse sacerdos, III, 641, 1. Ejus habitus, IV, 4, 1. Inter homines vivens, fuit vestitus veste pilosa seu cilicio, XI, 323, 2; XXI, 225, 2; 226, 1. Elias et Eliseus cur usi melotis, XIX, 489, 2. In montibus versati sunt, 490, 1, 2.

Elias missus fuit ad tollendam schisma Jeroboam, XIV, 615, 1. Missus est ad Achab ut impediret idololatriam, III, 639, 1. Factus est dominus aeris, 644, 2; 642, 1. Cur famem Israelitis et sterilitatem terrae induxit, X, 305, 1. Caelum oratione clausit, *ibid.*, 2. Fugit Achabum, III, 642, 2. Pascitur a corvis pane et carnisibus, III, 642, 2; XIX, 490, 1. Propter ejus gloriam egrotat filius Sareptanae, III, 645, 1. Cur incuberet mortuo filio, variae causae, *ibid.*, 2. Primum mortuum ad vitam revocavit, 647, 2; X, 507, 1. Ejus libertas in arguendo Achab, III, 649, 1; 668, 1. Aedificavit altare in Carmelo, 650, 1. Praedicit Achab pluviam, 651, 2. Tertio anno pluviam terrae reddidit, X, 505, 1. Ponit faciem inter genua ex humilitate et attentione, III, 651, 2. Honorat regem suum Achab, 653, 2. Quomodo Dei cultum miraculo stabilierit, X, 500, 2. Ultus est iniurias Dei occidendo pseudoprophetas, *ibid.* Ipse idololatriam maxime sistit, 502, 1. Est angustatus a Jezabele, XIX, 490, 1. Permittitur timore Jezabelem ad custodiam humilitatis, III, 655, 2. Ejus pusillanimitas, XVIII, 186, 1. Mortem fugians Jezabele indiligenter, optat mortem a Deo ad finem miseriarum, et ne occisus a Jezabele, victa puteat religio, III, 655, 2; 666, 1; XII, 163, 1. Quid per sibiham aurae tenuis a Deo edoctus, X, 509, 2; 510, 1. Fuit a Deo ob nimium vindictae zelum reprehensus, 507, 1. Quomodo Hazaleem et Jehu unxisse dicatur, *ibid.* Reges quatuor potentes ob idololatriam et scelera morte multavit, 507, 2. Ochozia mortem praenuntiavit, 480, 2. Morte eum punit ob consultum daemonem, IV, 3, 2. Ignem e caelo evocat in vindictam Deo et sibi allatae, 4, 1, 2.

Elias vult occultare suum raptum, IV, 5, 4. Quis ejus duplex spiritus, 6, 1; X, 514, 1. Spiritum suum in Eliseo reliquit, X, 513, 1, 2. An sit ob nimium zelum raptus in caelum, XX, 224, 2 et seq. Ob zelum caelestem raptus est in caelum, XIV, 615, 2. Ejus raptus quomodo contigerit, X, 510, 1, 2. Raptus est ab angelis in specie currus et equorum igneorum, cur, IV, 6, 2; X, 510, 1, 2 et seq.; XVIII, 320, 1. Ejus doctrina erat caelestis, ejus raptus fuit quasi triumphus, *ibid.* Quomodo in caelum vectus, IV, 7, 1. Quo anno et die raptus, 8, 2; X, 508, 1. In quem paradusum raptus sit, 440, 2 et seq. Ipse et Henoch in paradusum sunt translati, XIX, 473, 4.

Ejus vita iam qualis, IV, 7, 2. Incertum ubi sit, *ibid.*, 1. An mactaret nec ne, est per bioma, 7, 2 et seq. E paradusum scribit litteras ad Israhel, et quas litteras, IV, 169, 4, 2; X, 507, 1. Elia raptus gessit curam gentis suae, X, 508, 1. Cui ipse et Moyses

apparuerint transfiguratione Christi, XIV, 615, 2; XV, 883, 2 et seq. Idque in propria personam gloriosa, XV, 386, 1. Qui cum eo sint locuti, *ibid.* Non est idem cum Joanne Baptista, sed Joannes es Elias mysticus, 391, 1. Similis in officio, zelo, pro dicatione et sanctitate fuit et Joannes Baptista, XIV, 586, 2; 616, 2. Christus creditus esse Elias, XV, 364, 2. Bi se comparat Christus, XVI, 408, 2. Fum vocari a Christo moriente et dicente Elh, putarunt milites Romani, XV, 629, 1 et seq.

II. ELIE VIRTUTES ET MIRACULA. — 1° Ejus elogia et virtutes, III, 639, 1; 640, 1; XX, 224, 2 et seq. Fuit vita angelicus, XX, 224, 1. Fuit virgo, XIV, 615, 2. Illius castitas et paupertas, III, 652, 2. Ejus in oratione fiducia, XX, 224, 2. Orationis ejus vis, *ibid.* et 225, 1. In verbis et in operibus erat efficax, X, 502, 2. Ejus zelus inflammatus pro honore Dei, III, 657, 1; X, 510, 2; XIV, 615, 1; XX, 224, 4. Hic zelus fuit iustitiae potius quam Clementiae ad peccatores convertendos, X, 502, 2. Igni comparatur et faecula, *ibid.* et seq. Ardebat charitate Dei, *ibid.* Quomodo igne nutritus dicatur, et vestiri videtur, III, 641, 1; X, 502, 1, 2. Praeco fuit ardens, XI, 169, 4. Ignem gehennae peccatoribus intentavit, X, 512, 4, 2. Fuit prophetaurum dux et antecessorignus titulus multus, XIV, 615, 2. Fuit Israelis custos, doctor, protector, *ibid.* Est auctor legisatorum, VIII, 35, 1. Ex eo ortus est ordo Carmelitarum, IV, 622, 1; XIX, 490, 1. Est cum Eliseo patronus Carmelitarum, IV, 652, 2.

Zelus ejus pro honore Dei fuit typus Christi zelantis pro domo Dei, XVI, 394, 4. In quo typus Christi fuerit, X, 506, 1. In quo fuerit typus gloriosae ascensionis Christi in caelum, XIV, 615, 2; 616, 4. Fuit typus Apostolorum in linguis igneis, X, 502, 1, 2; 506, 1. Et Paulus confertur, XVIII, 11, 1. In quo fuerit typus sacerdotum, X, 506, 1. Exemplum est et typus beatae resurrectionis, XIV, 616, 1. Elias et Henoch sunt indices resurrectionis mortuorum futurae, 46, 2. Elias soli et phoenici assimilatur, 615, 2. An intelligatur per angelum habentem potestatem supra ignem et exentem de altari, XXI, 285, 1. An representetur per angelum habentem signum Dei vivi, 163, 1, 2.

2° Ejus miracula varia, X, 806, 2 et seq. Excitavit apud idololatrias incendium, tum famis, tum ignis, 802, 1, 2. Tor ignem e caelo deiecit, 805, 3. Fuit capiosus et ignipotens, *ibid.* Jejunio patravit miracula, 806, 2.

III. ELIE REBUTUS IN FINE MUNDI. Elias in fine mundi promittitur venturus, XIV, 615, 2 et seq. An hoc nomine Joannes Baptista sit intelligendus, 614, 1. Ostenditur verum Eliam esse venturum, *ibid.* et seq. Est futurus praecursor secundi adventus Messiae, nec primi fuit, XIV, 614, 1; XV, 390, 2 et seq.; XVI, 316, 1. Eum Judei magni faciunt et venturum: avidae expectant, XV, 288, 1. Elia adhuc vivit et veniet contra Antichristum, 386, 1. Cur ipse potius quam alius quis in fine mundi venturus

ELI, XIV, 615, 1. Veniet cum Antichristo decertaturus, X, 440, 2 et seq.; 442, 2; 443, 1, 2; 501, 2; 512, 1. Quomodo cor patrum ad filios sit conver-
surus, XIV, 616, 1, 2 et seq. In fine mundi omnes ad penitentiam excitabit, X, 44, 1, 2. Judæis tunc maxime prædicabit, *ibid.*, 512, 2 et seq. Cur ipse ad hoc maxime delectus, 442, 2. Judæos ad Christum quoque in fine mundi convertet, XIV, 617, 1. Faciet pacem inter Judæos et Gentes, erit reformator cleri et populi, *ibid.*

Eliam et Henoch in fine sæculi venturos negant Calvinistæ Angli, XXI, 223, 2. Certum tamen est et indubitatum, *ibid.*, et 224, 1. Ubi nunc degant, 224, 1. Quem Ecclesia statum ambo representent, *ibid.*, 2. Quando in fine mundi prædicabunt, XIX, 462, 2. Contra Antichristum certabunt, 152, 4; 473, 1, 2. Quamdiu prædicabunt in fine sæculi contra Antichristum, XIX, 462, 2; XXI, 224, 2 et seq. Quomodo tam brevi tempore per universum mundum prædicare poterunt, XXI, 225, 1, 2. Quomodo eos Antichristus non statim occidit, sed permittit et contra se prædicent, *ibid.* Vestientur cilicis et cur, *ibid.*, et 226, 4. Cur comparentur olivis, 226, 1, 2. Representantur a Zacharia in persona Zorobabelis, et Jesu filii Josedech, *ibid.* Cur vocentur Cherubini, 226, 2. Cur vocentur candelabra stantia in conspectu Domini, 227, 2. Dabunt oleum Ecclesie, et ardebit ipsi sanctitate, *ibid.* Ignem in adversarios suos evocabunt, et is devorabit eos, *ibid.* Antichristum et ejus assecclas libere arguent, 228, 1. Imperio suo prohibebunt pluviam, *ibid.*, 2. Aquam vertent in sanguinem, percutient terram plagis quotiescumque voluerint, *ibid.* Eorum mors quando continget et quomodo, XIX, 462, 2. Peracto hoc officio, et spatio temporis sibi a Deo decreto, sicut se occidi ab Antichristo, XXI, 229, 1. Idque Hierosolymæ, *ibid.* Eorum corpora per tres dies inseparabiliter jacebunt in plateis Jerusalem; sed his exactis, cum gloria resurgent, 229, 2; 230, 1. Publice coram omnibus ascendent in cælum, *ibid.*

ELIAS episcopus Hierosolymitanus precibus famem Palestinæ induxit, XX, 225, 2.

ELIAS abbas qua ratione donum castitatis a Deo obtinuerit, XIV, 45, 2. Ejus victoria de tentatione carnis, XVIII, 128, 2.

ELIASIB. Ehasib pontifex et filius Joachim, IV, 227, 2; 236, 1, 2. Tobiam Ammonitem contra legem gazophylacium præfecit, 260, 1, 2.

ELIEZER. Eliezer Abraham procurator, qualis fuerit, I, 201, 1. Cur dictus Damascenus, *ibid.* Ejus eloquium, X, 446, 2.

ELIGIUS (S.). Eligius episcopus Noviomensis quando floruerit, XV, 539, 1. Ejus mater quo presagio eum magnum fore virum didicerit, XII, 43, 2. Dei ope aurifaber insignis evasit, X, 297, 1. Morientis exultatio, IX, 66, 2. Morienti apparuit Christus visibilis, XVII, 185, 2. Ejus ultima verba, XVI, 545, 1.

ELIMELECH. Elimelech, maritus Noemi, fuit Bethlehemites, XIV, 112, 2.

ELIPIAZ. Eliphaz Themanites, amicus Joë, quam fuerit sapiens, XII, 442, 1. Filius secunda discipulatio cum Job, qualis, *Job*, 335, 2 et seq. Ejus error qualis, *ibid.*, 463, 2; 479, 2.

ELISABETH. Elisabeth quid hebraice sonet, XVI, 8, 1; 10, 2. Sunt Elisabeth varietate sanctæ, 8, 1.

ELISABETH (S.) SANCTI JOANNIS BAPTISTÆ MATER. S. Elisabeth fuit filia sacerdotis, XVI, 7, 2 et seq. An oriunda fuit ex tribu Juda, XIX, 417, 1, 2. Fuit consobrina beatæ Virginis et neptis S. Annæ, XVI, 97, 1. Quomodo fuerit cognata beatæ Virginis, cum fuerit e diversa tribu, II, 388, 1. Fuit sancta et prophetissa, XVI, 8, 1. Erat natura et complexionem sterilis, 8, 2. Erubuit in utero ferens, sed in secreto cordis gaudebat, 14, 1. Quando a beatâ Virgine fuerit salutata, et qua de causa, 17, 2. Quomodo et quare ab ea sit salutata, 29, 1. Repleta est tunc gratia gratiam faciente, et gratia data, 30, 2. Accepit quoque tunc donum prophetiæ, *ibid.* Unde exclamavit voce magna, 31, 1. Cognovit, inspirante Spiritu sancto, beatam Virginem concepitse Filium Dei, *ibid.* Cognovit item eam credidisse angelo Christi conceptionem nuntianti, 32, 1. Illius humilitas, 32, 1. Trimestri apud eam Desipara egit; qua ei obsequia impenderit, 42, 2. Illi etiam adfuit post partum, 43, 1. A Spiritu sancto cognovit nomen filio imponendum, 43, 2. Cum filio fugit in desertum, et ibi mortua est, 51, 1.

ELISABETH (S.), REGIS HUNGARIE FILIA, uxor Landgraviæ Thuringiæ. Ei apparuit Christus visibilis, XVII, 185, 2. Elisabeth ex aspectu Christi crucifixi ad vitam perfectam conversa est, XIV, 508, 2; 512, 1; XX, 307, 1. Præcibus adolescentem vanum ad religionem impulit, XIV, 509, 1. Ejus de mundo sanctitia, XI, 359, 1. Ejus humilitas et sui abjectio, X^o, 262, 2. Lavit pauperum pedes, 527, 2. Nongentos pauperes quotidie convivas habuit, 496, 2. Pauperi suum donans pallium, illud marito suo in peritica restitutum ostendit, XII, 634, 1. Lanam et linum operata est, VI, 496, 2. Quam illustris fuerit vidua, XIX, 237, 2. Ejus in injuriis tolerantia, XI, 633, 2. Inimicis suis beneficia a Deo postulabat, X, 50, 2. Ex ejus corpore post mortem oleum miri odoris fluxit, XI, 762, 1.

ELISABETH (S.), LUSTANIE REGINA. Elisabeth falso fuit adulterii accusata, X, 43, 1. Nummos vertit in rosas ad tegendas eleemosynas, 538, 2. Regno suo miracula præfuit, V, 402, 1.

ELISABETH ANGLIÆ REGINA. Quomodo catholicam fidem initio regni subvertit, XIII, 380, 1. Heresim in Angliam iniecit, quo regnum sibi stabile faceret, 377, 1.

ELISEUS. Eliseus oriundus ex Manasse, III, 689, 2. In ejus nativitate nuptiæ vitulus aureus, *ibid.* Erat dives agricola, 660, 1. Solus Dei jussu, in prophetam ab Eli unctus est, XIII, 228, 2. Possit Eliæ spiritum duplicem, id est multiplicem,

XVIII, 11, 1; XIX, 247, 1. Factus est hæres spiritus Elias, X, 443, 1. An ac vojevosa habuit, 344, 1. Negatur, sed hactenus eundem *ibid.* et seq. Quare duplici spiritu opus habuerit, 345, 1. Prophetavit per annos sexaginta, mortuusque est anno ætatis sue centesimo sexto, IV, 9, 1. Fuit Nazareus, 11, 2. Cur ursos immiserit in pueros sibi illudentes, X, 30, 2. Nazareum ei exprobrant pueri idololatæ in Bethel, IV, 42, 1. Ideo pueris maledixit, et illos affecit morte corporali, IV, 42, 1 et III, 659, 2. Fuit celebs, III, 660, 2. Fuit octoginta annis Religiosus, IV, 56, 1.

Eliseus quomodo responderit Benadab regem egrotantem fore sanandum et moriturum, IV, 341, 1. Pallium Eliæ ei reliquit in solium; aquæ Jordanis prima vice non divisa ne superbi-
ret, *ibid.* Luget Eliam, *ibid.* Ejus intrepida libertas et constantia, 15, 1; 516, 1. Nihil voritus principum iras, Dei veri cultum libere prædicavit, X, 545, 2. Recolligit se dum psalles psallit, IV 15, 1. Erat necessariis contentus, et superflua spernabat, 20, 4. Gestabat baculum, *ibid.*, 2. Ejus paupertas, *ibid.*, 1. Osculo puerum mortuum suscitavit, VIII, 472, 2. Non communicat immundis, IV, 25, 1. Ab aula abstrahitur ut Deo vacet, *ibid.* Contemptor fuit terrenorum, *ibid.* Contemnit munera, 26, 1. Idque cum fructu, *ibid.* Relictis Israëlitis, Naaman gentilem a lepra mundavit, XVI, 406, 1. Absens videt peccata Giezi, IV, 29, 1. Norat omnia arcana, eaque per spiritum propheticum revelabat, X, 516, 1. Syros percussit cæcitate, IV, 32, 1, 2. Excusator a mendacio, 33, 1. Charitas ejus erga inimicos, *ibid.* Consilium dedit de Samaria obsessa non tradenda, 34, 2. Non acceptavit munera Benadab, 38, 1. Pater fuit Israëlitis, 55, 1. Significat se vita fungentem etiam auxiliatum Israel, *ibid.* Oral et prædicat Joas victoriam contra Syros, *ibid.*, 2. Ejus corpus sepultum vite mortuum reddidit, X, 547, 1. Varia ejus miracula, *ibid.* Ejus sepulchrum horrent demones, IV, 56, 2. Ejus ossa mixta ossibus brutorum per Julinum, *ibid.* In fine sæculi contra Antichristum an sit venturus, XXI, 224, 1.

Eliseus est typus Christi, IV, 12, 2; 21, 2; 22, 2; 33, 1; 56, 2. In quo sit typus Christi, XIX, 25, 1. Fuit et S. Pauli typus, XVIII, 44, 1. Est exemplar religiosorum, III, 660, 2.

ELIU. Eliu quis et qualis, et cur Jobo indignetur, *Job*, 634, 2. Jactat suam sapientiam, 635, 1; 643, 2. Zelo indiscretio movetur, 635, 2. Thraso-
nice agit, 639, 1. Loquendi cupidissimus et scientia tardus, *ibid.*

ELOCUTIO, ELOQUENTIA. Eloquentia sapientie necessaria est, V, 508, 2 et seq.: *Qui sapiens est corde, appellabitur prudens, et qui dulcis eloquio, majora percipiet.* Auro pretiosior est, VI, 62, 2: *Est aurum et multitudo gemmarum; ut autem pretiosum labia scientiæ.* Elocutio etiam propiorum ad eloquendum, provenit a Dei gratia,

V, 481, 1: *Homini est preparare animam, et Dominus erigere linguam.* Eloquium mysticum quod dicitur, XI, 134, 1, 2: *Auferet Prophetam. ... et prudentem eloqui mystici.* Et jungenda prudentia est, 471, 2. Ee pollut nulli sapientes, V, 447, 1: *Lingua sapientium ornata conscientia; os fatuorum oblitit stultitiam.* Illa eos proprie decet, *ibid.*, et seq. Eloquentia cuique Patri Græco propria, *ibid.*, 2. Eloquentia Latinorum, *ibid.* Eloquentia semper clarescere Græci, XIII, 24, 1, 2. Ejus quanta sit vis, X, 336, 1, 2: *Tibia et psalterium suavem facunt melodiam, et super utraque lingua suavis.* Ipsa varia est et multiplex, V, 447, 2. Eloquentie sapientium et stultorum discrimen, IX, 574, 2: *In ore fatuorum cor illorum, et in corde sapientium os illorum.* Eloquentia ista bona est que spirat sapientiam, *ibid.* Eloquentie ventosa apologus, VIII, 432, 2 et seq.: *Mihi autem dedit Deus dicere ea sententia, et præsumere digna coram qua nihil dantur; quoniam ipse sapientie dux est, et sapientium emendator.* Eloquentia vana est velut thesaurus impietatis, V, 273, 4. Mundana eloquentia cur abstinerit Paulus, XVIII, 264, 2: *Loquimur non in doctis humana sapientie verbis, sed in doctrina spiritus;* 493, 1: *Nam estis imperitus sermone, sed non scientia.* Vana illa est et hereticorum propria, 253, 1: *Non misit me Christus baptizare, sed evangelizare non in sapientia verbi, ut non excusetur crux Christi.*

ELOQUIA DEI. Eloquia Dei in Scriptura argento representantur, V, 297, 2: *Argentum electum, lingua just.* Eloquium Dei cur dicitur ignitum, *Psalm.* II, 339, 2: *Ignitum eloquium tuum vehementer, et sericus tuus dicitur illud.* Eloquium Dei est scutum, *Psalm.* I, 98, 2: *Eloquia Domini igne examinata, prolecor est omnium sperantium in se.* Eloquia De qua creditur sint Judæis, XVIII, 67, 1: *Quid ergo amplius Judæo est? aut qua utilitas circumcisions? Multum per omnem nodum, primum quidem, quia creditur sunt illis eloquia Dei.*

ELPIDIPHORUS. Elpidiphorus: apostata a Murritha diacono suggillatur, XVIII, 108, 1.

ELUL. Elul mensis sextus Hebræorum, nostro partim augusto, partim septembris respondet, IV, 244, 1; XIV, 317, 2.

ELXAI. Elxai hæresis quæ esset, XX, 614, 2; 626, 2. Elxai quas Christo dimensiones affinxerit, XVIII, 616, 2.

ELYMAIS. Elymais alio nomine dicta est Persopolis, IV, 441, 1.

ELYMAS. Elymas quid proprie sonet, IX, 209, 2. Elymas magus confutatur a Paulo, XVII, 45, 1. An respiciat, XVII, 279, 2.

ELYSII CAMPI. Elysi campi ubi sit, XII, 694, 1.

ELZEARIUS (S.). S. Elzearius, comes Ariani, quam probe familiam inastuerit, I, 471, 1. Memoria dominice passionis iram domuit, V, 362, 1. Ad omnes injurias erat immotus, VI, 373, 1; VII,

EMM, 1. Quo intuitu omnes injurias aequo animo perferrat, XIV, 614, 2; XV, 148, 1. In vulneribus Christi tantum inveniri volebat, 621, 1; XVIII, 103, 1.

EMATH. Emath urbs Syriae, unde dicta, ubi sita, quatuorplex fuerit, XIII, 594, 2. An duplex, altera major, altera minor, *ibid.* et 595, 1, 2; III, 468, 2; XI, 245, 1. Emath urbs vel est Antiochia, vel Epiphania, sic dicta ab Antiocho Epiphane, XIV, 452, 2.

EMBLEMA. Emblema invidiae, VII, 167, 2. Industriae, 344, 2. Emblema Platonis de homine, 413, 1. Quibus emblematis adulationis vanitas depingitur, 246, 1. Emblemata omnia Evangelii recensentur, XV, 43, 4, 2.

EMBRYON. Embryon an in utero matris respicitur, VIII, 480, 2 et seq.

EMENDATIO. Emendationis propositum velut laqueus est, V, 154, 1. *Fili mi, si sponderis... illaqueatus es verbis oris tui, et captus propriis sermonibus*. Non est procrastinanda, XIV, 294, 2. *Vox cantantis in fenestra, corvus in superliminari*. Emendatio vitae tegit peccata, XX, 358, 1, 2. *Charitas aperit multitudinem peccatorum* (Vide **CONVERSIO**, **POENITENTIA**).

EMERICUS (S.). S. Emerici historia, VIII, 347, 2 et seq. Ejus mira virginitas, *ibid.* Dissolvit nexus ferreo quos peccator quidam Conradus poenitens ad carnem astrinxerat, XXI, 273, 2.

EMERE, **EMPTIO**. Emptio et venditio sunt correlativa, X, 366, 1. Emptionis finis est possessio rei emptae, XII, 111, 1. Non est consulendum cum emptore de venditione, X, 254, 1. Ementes rem extenuant, vendentes extollunt, VI, 62, 1. In emendo intercurrit peccatum, X, 19, 2. Ementes vili pretio saepe aliam jacturam patiuntur, IX, 551, 1. Tempore Antichristi, emere nemo poterit qui characterem Antichristi non habebit, XXI, 260, 2 et seq.

Emptus est gloriosum Christiani nomen, XVIII, 297, 1.

EMERSIO. Emerisio hominis jam baptizati ex aqua significat Christi emersionem e morte et sepulcro, XVIII, 99, 1.

EMINERE. Eminere alius volens, omnium incurrit odium, V, 845, 1 et 2. *Qui exaltat ostium suum, quærat ruinam*. Eminentes in saeculo, erunt in caelo ultimi, non tamen omnes, XV, 437, 2 et seq. *Nulli autem erunt primi novissimi, et novissimi primi* (Vide **SUPERBIA**).

EMMANUEL. Emmanuel quid significet: et ipse est Jesus Christus, XI, 197, 2; 198, 1, 2; 199, 1, 2; 200 et seq. Christus est Emmanuel quintupliciter, 201, 2. Est nobiscum Deus, XV, 68, 1. Emmanuel mystice quomodo dicitur comedere butyrum et mel, XI, 202, 1, 2. Emmanuelis pueri adhuc fortia facta, 212, 2; 213, 1, 2.

EMMANUEL SA. Emmanuel Sa breviter in prophetas minores scripsit, XIII, 222, 4. Judicium

de ejus in prophetas commentariis, XI, 61, 2.

EMMAUS. Emmaus ubi Christus duobus discipulis apparuit, postmodum dicta Nicopolis, quantum distet a Jerusalem, IV, 427, 1. Cur dicta a Romanis Nicopolis, XV, 717, 2; XVI, 275, 1. I. ea videtur habitasse Zacharias, XVI, 28, 2 et seq. Alia est Emmaus juxta Tiberiadem, IV, 427, 1.

EMPEDOCLES. Empedocles convivio praefectus, postridie reus fuit in judicio, cur, IV, 363, 1. Quare ipse symposiaracham in jus vocavit, X, 142, 2. Quomodo ventos noxios stiterit juxta Suidam, V, 277, 2. In Aetnam insiliit, volens Deus haberi, VI, 153, 1.

EMMELIA (S.). S. Emmelia mater S. Basilii, moribus erat composita, V, 79, 1.

EMYGDIUS (S.). S. Emygdus episcopus Aculanus, caput recisum et manu sublatum ad trecentos passus gestavit, V, 34, 1.

EMPUSAE. Empusae quo dicantur, XII, 409, 2. Quae spectra sint, XI, 432, 2. Quales sint larvae, XXI, 327, 1.

EMPYREUM (Vide **COELUM**).

ENALLAGE. Enallage personae, numeri, generis et suppositi, nominis et verbi, verbi pro adverbio frequens prophetis, XI, 71, 1. Enallage modi numeri et personarum in Scriptura frequens, I, 33, 1; X, 568, 2; XVII, 594, 1. Enallage personae Hebraeis frequens est, item temporis, XIV, 111, 1; 193, 1. Enallage praepositionum, conjunctionum et adverbiorum frequens apud Paulum, XVIII, 26, 2 et seq.

ENCAENIA. Encaenia unde dicantur, XIX, 458, 2. Qua occasione sint instituta, XVI, 477, 1. Vocantur scenopogio Casleo, IV, 497, 1. Quando et quomodo celebrentur Judaei, 433, 2; 497, 1; 544, 1. Mense decembri celebrantur, XIII, 302, 2; XVI, 477, 1. Quid mystice per id festum significetur, IV, 433, 2.

ENCRATITE. Encratarum parens Tatianus est, et unde dicti, XIX, 224, 1. Damabant nuptias, quasi diaboli inventum, XVI, 328, 1. Prohibebant nuptias, et docebant vino et cibis abstinendum, X, 136, 2; XX, 664, 2. Foris vivebant castissime, domi turpissime, idoque damabant nuptias, XIX, 223, 2; 224, 1. Tres Pauli Epistolae susulero, XVIII, 4, 1, 2.

ENCYCLICAE. Encyclicae epistolae quae olim dicebantur, XX, 1, 1.

ENERGUMENI. Energumeni loquentes nesciunt quid dicant, XIV, 158, 1. Eis olim ab anachoretis dabatur panis vel oleum a se benedictum, IV, 298, 1. Quomodo exorcizandi, 292, 2.

ENGADDI. Engaddi quid, VII, 332, 2. Significat fontem incisionis, oculum tentationis, oculum vel fontem felicitatis, *ibid.* Engaddi, id est fons hadi, baptismi symbolum, 533, 1. Engadditae uvae delicatissime, 531, 2. Engadditanum vinum, VII, 531, 2. XIII, 317, 2. Engadditanum balsamum, VII, 532, 2. Engaddi urbs prius dicta est Assanothamar, IX, 635. Erat juxta Cades, *ibid.* Civitas est juxta mare

Mortuum, XII, 852, 2. Apud eam cresecbant balsamum et palmae, *ibid.*

ENGALLIM. Engallim vicus vel urbs erat in principio maris Mortui, ubi scilicet Jordanis influit in mare, XII, 852, 2.

ENNEAE. Enneas Valentini saepe perstringit Apostolus, XIX, 76, 1.

ENNIUS. Ennius poeta, coaevus Judae, Jonathae, et Simoni Machabei, IV, 405, 1. Quare dictus sitria habere corda, X, 563, 2.

ENOS. Enos quid significet, I, 423, 2. Enos cepit primo invocare Deum speciali et publico cultu, *ibid.* Enos homo quomodo dicatur, XII, 146, 1.

ENS. Ens nomen est solius Dei, X, 276, 1. Ens omne sine Deo nequit subsistere, et in eo continetur, 416, 2.

ENTHUSIASMUS. Enthusiasmus quadruplex est, X, 307, 1. Enthusiastae docebant contemplatione submergi hominis humanitatem in deitatis abyssum, XX, 410, 2.

ENTITAS. Entitas omnis creata essentialiter manet ab entitate increata Dei, IX, 52, 1.

EPAMINONDAS. Epaminondas multiscius et pauciloquus, Job, 299, 1. Fuit caecus, XI, 659, 4. Osor et hostis fuit deliciarum, XIII, 399, 1. Ejus paupertas, XVII, 436, 2. In festo urbis cur squallidus incesserit, II, 147, 1, 2. Ejus in regum muneribus repudiandis constantia, I, 385, 2. Ejus obsessi ab hostibus praefidentia, XIII, 68, 1. Laudatur ob vigiliis, III, 446, 1. Excusat se ob occisum vigilem dormientem, *ibid.* Ipse fuit murus Thebatorum, quo sublato perit eorum gloria, I, 696, 1; 739, 1. Ejus gloria, XI, 659, 1. Expertus est suos ingratos, II, 265, 2; 299, 2. Ejus erga suos ingratos, gratitudo, XVII, 389, 1. Ejus in praelio basta trajecti responsum, IV, 457, 1. Moriens Davotis suavitatem pacem cum hoste quavis conditione componeret, XI, 134, 1.

EPAPHRAS. Epaphras a Colossensibus ad Paulum missus, ut ei in vinculis serviret, XIX, 69, 1; 73, 1. Hinc dicitur servus Ecclesiae Colossensis, 75, 1. Factus deinde episcopus Colossensis, simul curam gerat Ecclesiae Laodiceensis et Hierapolitane, 346, 2.

EPAPHRODITUS. Epaphroditus Philippensium episcopus, a suis Romam ad Paulum vincitum missus, ibi in morbum incidit, sed convalescens rediit ad suos cum epistola Pauli, XIX, 39, 1, 2. Eum a quinque Paulus commendat, *ibid.* Quomodo Philippensium dicitur apostolus, *ibid.* Quo ardore ad suos consolandos redire optavit, 39, 2. Paulo vincito cum vitae periculo servavit, *ibid.*

EPHA. Epha regio unde dicta, XI, 703, 1.

EPHA - **EPHI**. Epha continebat tres modios Italicos, eratque decima pars cori, et idem quod medhannus Atticus, XIII, 626, 2.

Ephi et batus pares erant mensurae, sed ephi erat aridorum, batus liquidorum, XII, 843, 2. Tres

modios continebant, *ibid.* XVI, 216, 1. Ephi erat communis Hebraeorum mensura, hinc saepe pro mensura in genere capitur, XIV, 416, 2.

EPHEBIA, **EPHEBI**. Ephebia est prostibulum pulcherrimum juvenum, item gaeae et propina ad comessandum, IV, 513, 1, 2. Ephi biam qualem Jason impius postflex Hierosolymis a cecitavit, XIV, 503, 1. Ephebi sunt prostituti pueri, IV, 513, 1, 2. Ephebi prostituti aliquando apud Judeos, XI, 127, 1, 2.

EPHESUS, **EPHESII**. Ephesus pl. Asiosibus abundavit, fuit Asiae Minoris metropolis, dedita idololatritae et magici artibus; erat ibi celeberrimum Dianae templum, ibique residebat Asiae praesens, V, III, 417, 1. Ephesus a quo condita, XXI, 42, 1. Ejus celebritas: ibi perquam habitavit S. Joannes, XVII, 348, 2; 381, 2. Ephesi docili et facili erant ingenio, XIX, 334, 1. Eorum in fide suscepta constantia, *ibid.*, 2; XVIII, 584, 2. Cur ibi Apostolus diutius manere staturit, 417, 1. Ibi biennio mansit, hinc tota Asia notus, XIX, 83, 1. Ephesus: Diane templum trabes habebat cedrinas, IX, 632, 2.

EPHIALTES. Ephialtes quod genus morbi sit, X, 329, 1.

EPHOD. Ephod descriptio, I, 676, 1; X, 458, 4. Erat instar thoracis, I, 676, 1. Erat duplex, *ibid.*, 2. Ejus ra, *ibid.* Ejus onychini, *ibid.* Erant et insculpta nomina duodecim patriarcharum, et quare, 677, 1. Erat primaria vestis pontificis, XIII, 350, 4. Ephod pontificis erat typus oculi sideris, XIX, 193, 2. Ephod lineam vestis erat Levitarum, III, 276, 2. Ephod significat obedientiam Christi, I, 677, 2. Item jugum Domini, *ibid.* Item obedientiam hominum, 677, 2 et seq.

EPHRAIM. 1° Ephraim filius Joseph. Ephraim quid significet, I, 363, 1. Significat frugifer, crescens, multiplicans, XIII, 466, 1. Junior Manasse praefertur in benedictione Jacobi, et quare, I, 389, 1. Est typus Ecclesiae gentium et animae sanctae, *ibid.*; XVI, 500, 2 et seq. Successit Josepho, Manasse, Levi, II, 193, 1.

2° Ephraim tribus. Ephraim tribus fuit regis, X, 498, 1, 2. Ephraim tribus inter decem erat fortissimum, XIV, 481, 2. Erat major reliquis tribubus, XIX, 431, 1. Ephraim tribus primum dedit regem Israel, et multos ejus successores, XIII, 354, 2. Ephraim tribus dicitur et Joseph, cur, XXI, 169, 1. Ephraim est typus S. Matthaei apostoli, 397, 2. Ephraimitae blasii erant, XI, 396, 1; XVII, 394, 1.

3° Ephraim regnum Israel. Ephraim sunt decem tribus, vel regnum Israel, XI, 392, 1, 2; XII, 759, 2. Ephraim cur dicitur decem tribus, XIII, 220, 2. Ephraim in oppugnando Juda saepe iulit conjunctus Syris et Damascenis, XI, 300, 2.

4° Ephraim urbs. Ephraim et Ephraem quaeam sit urbs, et ubi sita, XVI, 500, 2.

EPHRATA. Ephrata uxor Caleb fuit quaeam

Bethleem, XIV, 408, 1. An eadem sit cum Maria sorore Moysis, *ibid.*

Ephrata dicta est prius Bethleem, XIV, 103, 1. Ejus eymon, *ibid.* Imo tota regis a fertilitate dicta Ephrata, *ibid.*

EPHREM (S.) S. Ephrem pueri ex ore visa prodire vitis quid denotaret, I, 266, 2. Ipsi per visum apparuit vitis fructifera, IX, 648, 2. Item sarjencia, 652, 1. Conversus fuit quodam mirabili exemplo Providentia, I, 365, 1 et seq. Qualiter per meretricem sit instructus, V, 134, 1; X, 361, 1; XVI, 73, 1. Vidit, columbe specio, Spiritum sanctum capiti S. Basilii insidentem, XV, 412, 2. In sua paupertate fuit sufficiens, XIX, 256, 1. Nunquam cum aliquo Christiano contendit, 287, 1; 296, 1. In mentis tranquillitate rogabat sibi certamina restituti tentationum, XX, 22, 2. Crucem gestabat in fronte, XII, 569, 2. Assidue iudicii recordabatur, XX, 145, 2. Compunctionis habuit spiritum, XII, 348, 1; XVIII, 367, 2: XX, 184, 2. Eius consolationes spirituales, XI, 251, 2; XVII, 49, 2; XXI, 54, 2. Eius ad suos ultima verba, XVI, 534, 2. vetuli funebrem sui laudem, X, 427, 1.

Ea quae loquebatur, Spiritu sancto suggerente loquebatur, XII, 517, 2. Dicitur est sonora lyra Spiritus sancti, X, 434, 1. Ceteros Patres spiritu timoris et compunctionis antecellit, IX, 90, 1. In omnibus scriptis suis luget, XV, 445, 2. Scripsit sua syriaca, non graeco. Eius commentaria in universam sacram Scripturam, IX, 23, 1. Aliam versionem Syriacam citat, quam est moderna, *ibid.* Modo consentit cum textu graeco, modo cum Latina Vulgata, modo ab utroque dissentit, *ibid.*, 2. Ethicam evangelicam paucis sententiis tradidit, 36, 1.

EPHRON. Ephron fuit triplex, IV, 438, 2. Cur expugnata a Juda Machabaeo, et quando, *ibid.* Ephronis pater fuit binomius, XVII, 174, 2.

EPICETES. Epictetes totam ethicam duobus verbis est complexus, IX, 31, 1. Eius documentum de patientia, XVIII, 457, 2. In paupertate tranquillam vitam durit, X, 249, 1. Initio nascentis Ecclesiae, fidei Christi, falsa pietate obesse voluit, XVIII, 253, 2.

EPICURUS. Epicuri vita et mors, XVII, 319, 2. De futuro non fuit sollicitus, XVIII, 408, 1. Tollit Dei providentiam, voluptatem deam facit, 138, 1; XIX, 85, 2. Epicuri sobrietas, XIII, 44, 1. Voluptatis animi assertor fuit, non corporis, IX, 5, 1. Eius dogmata et axiomata, XVII, 319, 2. Epicuri imaginem ejus discipuli in annuis gestabant, XIV, 348, 2.

EPICUREI. Epicureorum mores, XVI, 220, 2. Epicureorum dogmata mortem presentem et aeternam afferunt, V, 389, 2. Cur multi ex aliis sectis ad Epicureos defecerent, ex his ad alios nemo, XIII, 342, 2; XIX, 299, 2. Epicuream vitam agebant Cerinthiani, XIX, 53, 2. Epicurismus navavit suggerente Calvino, XX, 464, 1.

EPILEPSIA. Epilepsia communis demoni est

ascribenda, XV, 391, 2. Epileptici sunt qui adest interjunio, 134, 1.

EPIMENIDES. Epimenides Cretensium propheta; sacerdos fuit solis, scripsit librum de oraculis, XIX, 324, 2 et seq. Eius carmen citat Apostolus, *ibid.* Quamdiu in specu dormierit, XII, 538, 1.

EPINICIA. Epinicia vocantur publica festa ob adeptam victoriam, IV, 538, 2.

EPIPHANES (Vide ANTOCHUS EPIPHANES).

EPIPHANIA URBS. Epiphania urbs an sit Emath minor, XII, 594, 2 et seq. Quatuor Epiphaniae sunt in diversis provinciis, 595, 1.

EPIPHANIE FESTUM. Epiphaniae festum unde dicitur, XIX, 276, 2. Cur tanta celebritate celebratur, XV, 78, 1. In eo festo tria miracula simul recolet Ecclesia a Christo facta, XVI, 326, 2. In ejus vigilia Christiani Graeci aquas haurire solebant, eaque diu manebant incorrupta, 410, 1. Quin et fontes in vinum tum conversi, *ibid.*

EPIPHANIUS (S.). S. Epiphanius Cyprum pacificus esset, XVIII, 643, 2. Mortem suam praedixit, II, 334, 1, 2.

EPIPHANIUS (S.) episcopus Ticinensis. Eius elogium, X, 446, 2.

EPISCOPUS. I^o EPISCOPORUM NOMEN, INSTITUTIO, DIGNITAS. (¹ Episcopus unde dicitur, XI, 48, 2: 208, 1. Episcopus graeco est idem quod superintendens, IV, 255, 2. Idem est ac speculator, 735, 1, 2: Et tu, fili hominis, speculatorum dedi te donum Israel; 743, 1. Eorum nomen quot annis ante Christum in Scriptura expressum, XI, 714, 1: Et ponam visitationem tuam pacem, et praepositos tuos iustitiam. Apud Gentiles episcopi dicebantur a Romanis magistratos annonae provisos, XX, 92, 1, 2. Olim episcopi vocati sunt Pape, X, 428, 1: Laudemus viros gloriosos, et parentes nostros in generatione sua. Per eos significatur subinde parochi et presbyteri, XVIII, 206, 2 et seq.: Habentes autem donationes secundum gratiam quae data est nobis, diferentes.... sive ministerium in ministrando, etc.

² Episcoporum institutio, dignitas et prerogativa. Episcopos constituit Christus in Apostolis, XVII, 84, 1. Duodecim Apostolis successerunt, XVI, 144, 2. Sunt dignitate inferiores Apostolis, XV, 254, 2. In quo iis successerint, et non successerint, 255, 2. Episcopalis cura a Spiritu sancto instituta, XVII, 370, 2 et seq.: Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei. Episcopi quando et quare a presbyteris distingui coeperant, XVIII, 252, 1: XIX, 3, 2; 322, 2. In quo sacerdos sit episcopo par, in quo dispar, 3, 2. Sacerdos episcopo suberat tempore Pauli, *ibid.* Episcopi sunt in celebrioribus oppidis constituti, 322, 2: Hujus rei gratia reliqui te Creta, ut ea quae deservi corrigas, et constituas per civitates presbyteros. Episcopi plures in una civitate non sint, XX, 133, 2:

Notite plures magistri perii, fratres mei, scientes quantum magis iudicium sumitis.

³ Episcoporum dignitas, XXI, 40, 1: Septem allela, angeli sunt septem Ecclesiarum. Episcoporum non tantum est functio, sed etiam dignitas episcopalis, XVIII, 42, 2: Per quem (Christum) accipimus gratiam et apostolatatum ad obedientium fidei in omnibus Gentibus pro nomine ejus. Episcopi jus habent suffragii in conciliis, XVII, 299, 1: Stauerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas, ad apostolos et presbyteros in Jerusalem, super hac questione. Novos canones condere possunt, XVIII, 397, 1, 2: Si quis videtur propheta esse aut spiritualis, cognoscat quae scribo vobis, quia Domini sunt mandata. Horum solum est conferre confirmationis sacramentum, XVII, 197, 2. Tunc imponebant (apostoli) manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum. Habent angelum illustriorem per custodia, XXI, 40, 1.

Olim erant iudices in causis etiam civilibus, II, 459, 2; XVI, 168, 1; XVIII, 292, 1. Sed postea iudicium causarum secularium ad seculares iudices rejecerunt, 292, 2.

II. EPISCOPORUM VOCATIO, ELECTIO, CONSECRATIO. — Non bene appetitur Episcopatus, nisi quis a Deo ad eum vocetur, XIX, 208, 2 et seq.: 393, 2. Olim creabantur per designationem Dei, 190, 1: Hoc praecipuum commendo tibi, fili Timothee, secundum praecedentes in te prophetias, ut miles in illis bonam militiam. Saepe a columba designati fuerunt, XV, 412, 2. Episcopi cur constituerentur quos populus elegisset, XVII, 66, 1. Olim o monachis et contemplativis eligebantur, XX, 640, 2. Episcopus ab aliis episcopis ordinatur, qui ordinando manus imponant, XIX, 233, 1: Noli negligere gratiam quae in te est, quae data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii. Cur gestent crucem in pectore ex auro vel argento, XII, 523, 1; XX, 376, 2: Seniores obsecro, consenior et lestis Christi passionum; XXI, 164, 1. Cur anulum in digito gestent, XX, 100, 1. Desponsant sibi Ecclesias suas, XI, 721, 2: Induit me (Dominus) vestimentis salutis, et indumento iustitiae circumdedit me, quasi sponsam ornata mornibus suis. Eorum corona populus est, XIX, 87, 1, 2: Prates mei charissimi et desideratissimi, gaudium meum et corona mea.

III. EPISCOPORUM OFFICIA. — ¹ Episcopatus quam sit grave onus, V, 544, 1: Stultus homo placidit manibus suis, cum sponderit pro amico suo; XVI, 180, 2: Omnis cui multum datum est, multum quaeretur ab eo, et cui commendaverunt multum, plus petent ab eo. Est onus angelicus humeris fornicandum, XIX, 208, 2. Est opus arduum, *ibid.* Olim erat ad martyrium gradus, *ibid.* Qui sancti eum fugerint, 209, 1, 2. Ammonius eremita aurem sibi praedixit, ne episcopus fieret, XI, 292, 2. Alia exempla, *ibid.* Episcopatus olim non

honores et opes, sed onus ardebat, ideo cum multi refugiebant, XX, 380, 2. Episcopatus nomen est operis, non dignitatis, XIX, 208, 1: Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.

² Eorum munus et partes quae sint, XII, 742, 1, 2. Eorum virtutes septem, X, 540, 1: Quasi oliva pullulans, et cypressus in altitudinem se extollens, in accipiendum ipsum stolam glorie, et vestimentum in consummationem virtutis. Eorum tria sunt munia, XXI, 60, 2. Eorum dotis, eos quomodo figurent quatuor animalia Joannis, 107, 2.

Quantus et qualis esse debeat episcopus, XIX, 210, 1: Oportet episcopum irreprehensibilem esse. Episcopi debent esse perfecti antequam ad episcopatum assumantur, *ibid.* Sexdecim in episcopo dotis exigit Apostolus, decem affirmativas, decem negativas, XIX, 210, 1 et seq.

³ Episcopi prima dos, scientia, XIX, 214, 1: Oportet episcopum esse doctorem. Episcopatu arceendi qui carent scientia sacre Scripturae, XIII, 337, 2: Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi. Pro episcopo inepto respondens, omnium animarum ejus culpa percutitur reus est, VI, 41, 1. Episcoporum inscitia mire afflicti Ecclesiam, V, 568, 2. Qualis debeat esse episcopi doctrina, XIX, 331, 1: In omnibus teipsum praebe exemplum bonorum operum, in doctrina, etc. Esse debet licentissus in theologia vel iure canonico, 214, 1. Episcopi consecrandi respondent se scire utrumque Testamentum, I, 17, 1. Quare episcopi vocentur prophetae, XVII, 274, 1, 2: Erant autem in Ecclesia, quae erat Antiochia, prophetae et doctores. Sunt custodes doctrinae per manus traditae, XIX, 267, 1, 2: O Timothee, desponsam custodi. Adversus ne novi Scripturas sensus proferantur, XIII, 226, 2. Aversentur hereticos, XIX, 300, 1.

⁴ Ad praedicandum episcopus iure divino tenetur, XIX, 306, 1: Testifcor coram Deo et Jesu Christo... praedica verbum, insta opportuna, inopportuna, argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina. Eius potissimum munus est praedicare, 179, 2. Idque verbo et opere, resistere pseudoepiscopis, et sanam doctrinam tueri, XVIII, 252, 2 et seq.: Non misit me Christus baptizare, sed evangelizare, non in sapientia verbi, ut non evacuatur crux Christi; 331, 1: Vae mihi est, si non evangelizavero; XIX, 189, 2; 270, 1; 285, 1; 308, 1: Tu vero vigila, in omnibus labora, opus fac evangelista, ministerium tuum imple. Debeat praedicare Evangelium, XII, 734, 4. Proponant suis Episcopi mensam doctrinae et Eucharistiae, X, 148, 1, 2: Curam illarum habe, et sic considere, et omni cura tua explicita rebus. Episcopi non aspernentur, sed doceant servos obedire heris, etiam infidelibus, XIX, 252, 1 et seq. Doceant suos catechismum, XVIII, 576, 1: Commune est quis catechizatur verbo, et qui se catechizat, in omnibus bonis.

60 Quomodo sua sanctitate suis praeferre debeat. XIV, 499, 2. Eorum quae sit obligatio ad sanctitatem vitae, XXI, 40, 2. Sua debent sanctitate populum suum protegere, XI, 343, 2. Esse debent instar solis et angeli, XIX, 210, 4. Dicuntur angeli, XXI, 39, 1, 2. Episcopus debet esse sine crimine infami, XIX, 323, 1: *Si quis sine crimine est* Debet esse exemplar bonorum operum, 330, 2. *In omnibus seipsum praebe exemplum bonorum operum.* Animata lex sit populo, 232, 1: *Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium, in verbo, in conversatione, in charitate.* Episcopi in Ecclesia debent esse quasi stellae ob varias analogias, XXI, 33, 2 et seq.: *Et habebat in dextera sua stellas septem.* Quomodo in dextera Christi dicuntur esse, 34, 1, 2. Episcopus magis proxi quam praesit, XIX, 208, 2. Episcopi sint moribus compositi, 212, 2: *Episcopum oportet esse... ornatum.* Ardero debent charitate ut seraphim, XXI, 99, 2.

61 Sint casti et iudici, XIX, 208, 2 et seq. Ut monogami sint oportere ostenditur contra Novantes, 210, 122 et seq.: *Oportet episcopum esse... unius uxoris virum.* Post ordinationem uxore abstinebant, XI, 211, 1. Olim fuere conjugati, sed postea sanctissimi et doctissimi quique fuere caelibes, XIX, 214, 2. Quare episcopus filios habere debebat fideles, et non luxuriosos, 323, 2: *Unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuria, aut non subditior ab omnibus animi perturbacionibus sit alienus,* 324, 1: *Oportet episcopum esse... continentem.*

70 Episcopus sit comis et mansuetus, XIX, 121, 1: *Cum possemus vobis oneri esse ut Christi apostoli, sed facti sumus parvuli.* Non sit percursor, 214, 1. Quomodo Episcopus agere debeat cum his qui se contradicunt, 296, 2: *Servum Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem, cum modestia corrigentem eos qui resistunt veritati.* Episcopi cuiusdam indiscreta acerbitas in sacerdote quodam irregulari excommunicando, quoniam inde sint mala secuta, XII, 735, 1, 2.

80 Episcopus non sit avarus, XIX, 324, 1: *Oportet episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non turpis lucri cupidum.* Olim episcopi erant pauperes, XXI, 48, 1: *Seca paupertatem tuam, sed dives es.* In eius domo, omnia debent esse simplicia, contemptumque vanitatis prae se ferentia, XII, 664, 1, 2: *Principes ejus in medio illius, quasi lupi rapientes praedam ad effundendum sanguinem.* Episcopi avari suggillantur, XX, 181, 1, 2: *Pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coacte, sed spontaneae secundum Deum; neque turpis lucri gratia.* Sint hospitales, XVII, 310, 2; XIX, 213, 2: *Oportet episcopum esse... hospitalem.*

90 Episcopi esse debent speculatores, et salutarum invigilare, XII, 735, 1, 2. *Speculatores*

dedi te domui Israel: XX, 309, 1, 2: *Conversati estis nunc ad pastorem et episcopum antinomum vestrorum.* Eorum officium quod sit ex v. nominis, XX, 379, 1, 2; VI, 54, 2. Episcopi quam oculati esse debeant, XXI, 57, 1: *Ille dicit Filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam ignis, et pedes similes aurichalco, ibid., 2.* Sunt oculi Ecclesiae, VIII, 177, 1: *Oculi tui sicut piscinae in Besebon, quae sunt in porta flum. multitudine.* Sint vigiles et atenti, XIV, 499, 1, 2. Sint vigilantes, prudentes et fideles, XV, 331, 1: *Quis putas est fidelis servus, et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore?* Episcopo quare detur in Ecclesia locus altior, Psal. II, 360, 2: *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.* Episcoporum quanta debeant esse cura, XXI, 65, 1: *Scio opera tua, quia nomen habes quod vicas et mortuus es; 67, 1: Esto vigilans, et confirma caetera quae mortura erant.* Quomodo ordinandos examinare debeant, et iurare, XIV, 393, 1: *Et sedebit confans et emundans argentum, et purgabit filios Levi, et cotribit eos quasi aurum et quasi argentum.* Sunt fideles pro salute subditorum, V, 133, 2: *Fili mi, si sponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum natum tuum, illaqueatus es verbis oris tui, et captus propriis sermonibus.* Episcopus circumcisa, visitet et instruat populum sibi commissum, IV, 324, 1, 2: *Tam Etiam sacerdos Domini magnus circumcivit omnem Israel, allocutusque est eos.* Crebro visitent parochias suas, XVII, 223, 2 et seq.: *Factum est ut Petrus, dum pertransiret universos, deveniret ad sanctos qui habitabant Lydda, 304, 2: Dixit ad Barnabam Paulus: revertentes stitemus fratres per universas civitates.* In parochiarum visitatione inquirent debent an hospitalitas rite exerceatur, XIX, 513, 1: *Et hospitalitatem nois oblitiscit, per hanc enim laterunt quidam, angelis hospitio receptis.* Episcopi longe abesse ab episcopatu suo non debent, Psal. II, 246, 2. Non curent temporalia subditorum, XVII, 100, 2: *Considerate, fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto, et sapientia, quos constituimus super hoc opus.* Episcopi qui se immiscant secularibus, similes rhamno, III, 174, 2. Episcopus vigil et prudens, beatus a Domino dicitur, et ideo majore gloria donabitur, quam privati fideles, XV, 521, 2 et seq.: *Beatus ille servus, quem cum tenerit dominus ejus, inveniet vigiliantem; amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.*

Eorum munus est orare pro se et suis, XIX, 193, 1: *Obsecro primum omnium fieri observationes.*

Pauperum et viduarum curam suscipere debent, XIX, 332, 1. Pauperum, orphanorum et viduarum jura tueantur, IX, 148, 1, 2: *In iudicando est pupillis misericors ut pater, et pro viro maris*

illorum; et eris tu velut filius Altissimi obediens. Eorum est facere iudicium et justitiam in terra, XII, 183, 2. Olim viduas curabant, XIX, 236, 1: *Viduas honora, quae vero viduae sunt.*

100 Episcopus quasi pugil pro Christo deceret, XIX, 283, 2: 284, 1: *Nemo militans Deo, implicat se negotiis saecularibus, ut ei placeat, cui se prolati.* Quae sit episcoporum militia et ager, 190, 2: *hoc praecipua commendo tibi, ut milites in illis bonam militiam.* Sint duces ad bellum cum haereticis, vitis, tyrannis et demonibus inendum, 274, 1: *Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis et dilectionis.* Serviente persecutione apud suos maneant, 16, 2: *Hoc confidens scio quia manebit et permanebit omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei.* Eorum gloria est crux Christi, 275, 2: *Noli erubescere testimonium Domini nostri, neque me vinculum ejus.* Episcopo necessaria est fortitudo, charitas, sobrietas, prudentia et continentia, 242, 1, 2; 274, 1. Debet libere arguere peccantes, XII, 735, 2 et seq. Episcopos sanctos audiant reges et principes, X, 482, 1. Episcopi subsint reges in rebus spiritualibus, XX, 297, 1, 2: *Subjecti igitur estote omni veritati propter Deum: sive regi, quasi praesentis; sive factibus, tanquam ab eo missis.* Non debent se pati despicere a nobilibus, XIX, 334, 2: *Ille loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio. Nemo te contemnat.*

110 Motum episcoporum castigatio, XV, 622, 2: *Veniet Dominus servi illius in die qua non sperat, et hora qua ignorat, et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypoeritis.* Episcopi perversi quales, Job, 302, 2 et seq. Quando et quomodo subditus sunt rete, XII, 552, 2: *Audite hoc, sacerdotes, quoniam laqueus facti estis speculationi, et rite exipsum super Thabor.* Quot testibus episcopus accusari debeat, XIX, 247, 2: *Adversus presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.* Episcopi cuiusdam simoniaci punitio etiam in hac vita, XVII, 204, 1.

120 Varii usus ab episcopis olim observati. Quomodo Ecclesiae initio benedicerent, X, 238, 2. Episcopo celebrare e solemiter cur diaconi ex utroque latere labella teneant ad muscas abigendas, I, 204, 1. Olim alium invisentes ad verbum divinum faciendum invitabantur, XVII, 280, 1; XX, 642, 1. Episcopi surgere teneantur in Evangelii recitatione, XV, 4, 2.

130 Varia de quibusdam episcopis de quibus specialim agitur in Scriptura. Episcopus Pergami et Thyatire in Apocalypsi redarguuntur quod permiscerent idolatrya, XVIII, 324, 1. Episcopi septem Asiae ad quos Joannes scribit, planetis assimilantur, XXI, 33, 2; 39, 1; 42, 1. Episcopus Ephesi ad quem S. Joannes scribit, an fuerit S. Timotheus, 42, 1. Episcopus Smyrnae an S. Polycarpus, 47, 2. Episcopum Pergamenum verisimile est fuisse S. Carpum, 51, 1. Cur a Christo castigandus moneatur,

52, 2. Episcopi Thyatirensis imprudentia, 87, 1. Quis ille fuerit, *ibid.* Episcopus Sardaniensis cui scribit Joannes, an fuerit S. Melito, 64, 1. Cujus rei moneatur, *ibid.*, 2. Eius quod fuerit peccatum, *ibid.* Eius opera quomodo non plena, 68, 1. Episcopus Philadelphensis an fuerit S. Quadratus, 70, 2. Quid ad eum scribatur, *ibid.* Episcopus Laodicensis quis fuerit, 79, 2. Eius peccatum, 81, 2. Episcopus quidam Ariani templum S. Pauli invadens ab eo obsecratur, XVIII, 14, 2. Episcopus Ostiensis, quomodo Papam benedicit, XIX, 413, 2. Episcopus aliquis apostata videtur futurus Antichristi praecursor, XXI, 259, 1. Episcopi primi Siciliae, XVII, 439, 1.

EPISTATE. Epistatae Athenis habebant jus imperandi athenis diebus, IV, 451, 2.

EPISTOLA. I. EPISTOLAE VETERIS TESTAMENTI. — Epistola Mardochei quando scripta, IV, 493, 1. Epistola Jeremie ad captivos in Babylonem abducos, XII, 459, 1, 2. An ea missa ad abducos, non ad abducos, *ibid.* Epistola Hebraeis vocatur liber, XIV, 168, 1. Epistola, historiae et prophetae sacrae, quomodo differant, *Psal.* I, 291, 1, 2. Epistola sive liber secundus Machabaeorum a Judaeis in Judea ad alios in Aegypto degentes, quando et cur scripta, IV, 496, 1, 2. Quis ejus auctor, 497, 1, 2. An fuerint una vel dua, *ibid.* An habeat auctoritatem sacrae Scripturae, 498, 1.

II. EPISTOLAE NOVI TESTAMENTI. 1. Epistola Paulinae. Epistola est vel apostola, XX, 502, 2. Epistola B. Pauli quo ordine, loco, tempore scriptae, XVIII, 20. Non extant eo ordine quo scriptae fuere, XIII, 222, 1. Omnes haeretici consentiunt has epistolas esse Pauli, non alterius, XVIII, 4, 2. Quod Epistolam Pauli sit sigillum, XIX, 172, 2 et seq. Earum argumenta et subjectum est dogmaticum et ethicum, XVIII, 3, 1. Continent medullam fidei et religionis Christianae, *ibid.* Tria mysteria maxime inculcant: primo, Christi oeconomiam et gratiam, Christumque solum esse redemptorem nostrum, a quo omnis gratia, justitia et salus aeterna petenda et expectanda sit; secundo, judaismum et caeremonias Judaicas abrogatas esse per legem novam Christi; tertio, cavendas esse haeresses jam tum suppallentes quas saepe hodie constrigit et refutat, XVIII, 19. Quibus epistolis Judaei et haeretici impugnantur, quibus fides et mores doceantur, *ibid.* Epistolam Paulinam difficultes, XX, 493, 2. Ad eas intelligendas, investigandus est scopus scribentis, XVIII, 2, 1. In epistolis, non est necesse, imo non potest saepe unum caput alteri connecti, 228, 1. Pauli vincit Epistola sunt aliis ferventiores, 583, 2. Sunt velut hortus virtutum auctoris sui, 7, 1. Eas memoriter tenebat S. Dominicus.

2. Epistola ad Romanos. Epistola ad Romanos dua partes, XVIII, 34, 1. Eius distributio quintuplex, *ibid.* Quando scripta, et cur primo loco ponatur, 35, 2. Non latine, sed grece scripta, graecis abundat, 35, 1. Ad litteram a tercio ex greco

in latinum translata, *ibid.* Hinc hinc est et obscura, *ibid.*, 2. Scripta fuit anno Christi quinquagesimo octavo, 35, 2. Corinthi missa per Phoben, *ibid.* Cur in ea B. Petrum non salutet, *ibid.*

2° *Epistola prima ad Corinthios.* Hujus epistolae argumentum, XVIII, 216, 2. Est scripta Ephesi, missa per Timotheum, 247, 1, 2.

3° *Epistola secunda ad Corinthios.* Hujus epistolae argumentum et objectum, XVIII, 419, 1. Ubi scripta et per quem lata, *ibid.*, 2.

4° *Epistola ad Galatas.* Est quasi compendium epistolae ad Romanos, XVIII, 514, 2. Ejus argumentum, *ibid.* Ubi nam scripta, 515, 1, 2.

5° *Epistola ad Ephesios.* Hujus epistolae argumentum, XVIII, 533, 1. Prior epistola pars dogmatica tractat de praedestinatione; posterior pars est ethica, *ibid.* Ubi et quando scripta, *ibid.*, 2. Qua occasione scripta, *ibid.*

6° *Epistola ad Philippenses.* Hujus epistolae argumentum et scopus, XIX, 4, 1. Quando et ubi scripta, *ibid.*, 2.

7° *Epistola ad Colossenses.* Hujus epistolae argumentum, XIX, 69, 1, 2. Est affinis epistolae ad Ephesios, cur, *ibid.*, 2. Quando, ubi, et unde scripta et per quos missa, *ibid.*, 2.

8° *Epistola ad Thessalonicenses.* Hujus epistolae scribenda occasio, ejus argumentum, XIX, 414, 1. Ubi et quando scripta, *ibid.*, 2. Est prima omnium epistolarum Pauli, si tempus scriptiois spectes, XVII, 341, 1; XIX, 114, 2.

9° *Epistola secunda ad Thessalonicenses.* Hujus epistolae argumentum, XIX, 143, 1. Ubi et quando scripta, *ibid.*, 2.

10° *Epistola prima ad Timotheum.* Hujus epistolae singulorum capitum argumenta, XIX, 174, 2. Ubi et quando scripta, 175, 2. Qui in eam scripserint, *ibid.*

11° *Epistola secunda ad Timotheum.* An scripta fuerit haec epistola e secundis vinculis, XIX, 270, 1, 2; 309, 1. Respondetur affirmative, *ibid.*; et XVII, 364, 2 et seq.

12° *Epistola ad Titum.* Hujus epistolae argumentum, XIX, 218, 1, 2. Ubi et quando scripta, *ibid.*, 2. Est compendium duarum epistolarum ad Timotheum missarum, *ibid.*, 1.

13° *Epistola ad Philemonem.* Hujus epistolae argumentum et occasio, XIX, 341, 1. Quando scripta, XVII, 6, 1. Scripta fuit non dictante Spiritu sancto, secundum haereticos, XVIII, 4, 2.

14° *Epistola ad Hebraeos.* An haec epistola sit canonica, disputant nonnulli, XVIII, 4, 2. Eam esse canonicam probatur contra haereticos veteres et novos, X, 347, 1. Ejus auctor D. Paulus, asserit fuit olim S. Barnabas, *ibid.* Cur nomen eius apud Apostolos initio non praefixerit, *ibid.*, 2. Qua lingua ab eo scripta, 343, 1. Scripta Hebraica lingua, non tamen pura, *ibid.* Cur in ea citentur Scripturae juxta Septuaginta 343, 1. An Syriacus ejus textus, sit ipsum Pauli autographum, *ibid.* et seq.

Textus Hebraeus purus, hic spurus est, 349, 1. Hujus epistolae quodam sit argumentum, *ibid.*, 2. Romae scripta fuit, et quando, *ibid.*

Epistola Pauli ad Laodicenses est apocrypha; eae brevis, frigida, oxilis, hinc supposita colligitur, XIX, 112, 2 et seq. Quenam illa cujus ipse meminit, *ibid.*

Epistolae Senecae et S. Pauli an sint genuinae, XII, 344, 1.

2° *Epistolae catholicae quae sint et dicantur, XX, 1, 1.* Eadem dicuntur canonice, 2, 1. Sunt Scripturae canonice, 2, 2. Earum inter se consensus, *ibid.* Quis earum sit ordo, 4, 1, 2. Scriptae sunt graece, 5, 2.

1° *Epistola S. Jacobi.* Haec epistola ab haereticis rejicitur, et cur, XX, 4, 1. Ostenditur esse canonicam, *ibid.* et seq. Cur aliis epistolis in serie praeposatur, *ibid.* Ejus argumentum, 4, 2 et seq. Est canon fidei et vite Christianae, 5, 1. Quando scripta ab eo, *ibid.* Scripta est graece, 5, 2. Uter Jacobus eam scripserit, 6, 1. Epistolae, Dei, S. Trinitatis an in ea erasum nomen Apostoli, 13, 1, 2.

2° *Epistola prima S. Petri.* Haec epistola canonica est, scripta Romae et quando, XX, 230, 1. Qua lingua, *ibid.* Scripta primario ad fideles dispersos Judaeos, *ibid.*, 2. Ejus argumentum, 231, 1.

3° *Epistola secunda S. Petri.* Haec epistola stylo dissidet a prima, XX, 404, 2. Est Scriptura canonica, *ibid.* Extat etiam syriace, *ibid.*, 2. Ejus auctor S. Petrus, *ibid.* Quando ab eo scripta, et ubi, *ibid.* Ejus quod sit argumentum, 405, 1. Triplex est, *ibid.*, et 2.

4° *Epistola prima S. Joannis.* Canonica est, XX, 496, 1. Ejus auctor, 2. Ejus argumentum quod sit, 501, 2. Scripta est ad Parthos, 502, 1. Scripta est graece, *ibid.*

5° *Epistola secunda S. Joannis.* Haec epistolam esse canonicam Scripturam S. Joannis probatur, XX, 629, 1, 2.

6° *Epistola tertia S. Joannis.* Haec tertia epistola ejusdem est auctoris et auctoritatis ac secunda, XX, 629, 1, 2.

7° *Epistola S. Judae.* Canonica est, XX, 649, 2. Cur de ea aliqui dubitent, *ibid.* Fuit graece scripta, *ibid.* Ejus laus et elogium, *ibid.* Ejus argumentum, 650, 1. Ejus qui fuerint interpretes, 2. Valde similis est epistolae secundae S. Petri, *ibid.* Cur ultimo loco in ordine biblico posita, *ibid.*

EPITHALAMIUM. Epithalamium Christi cum Ecclesia est *Psalmus XLIV, XX, 360, 1.*

EPITAPHIUM. Epitaphiorum sunt causae, XIII, 239, 1, 2. Epitaphium orbis universi, et commune omnium prophetarum quod sit, *ibid.* Epitaphium quoddam patheticum regis cuiusdam Francorum, XII, 690, 2. Epitaphium coci, 675, 2.

EPULARI, EPULUM. 1° *Egularum antiquum et religiosum usus.* Epulo solemniter celebrantur, XVIII, 289, 1. Victimae pacifico et sacrificii

ejus erat complementum, II, 45, 2; XVIII, 323, 2; 324, 1; 347, 2; 365, 2. Ideo in templis instruebatur, XVIII, 326, 2. Epulae ad sepulcra gentium apponuntur, X, 100, 2. Epulandi mos ad sepulcra et memorias martyrum, IV, 286, 2. Item in sepulcra defunctorum quorum dubia erat salus et gloria, *ibid.*, 2. Sublatus per SS. Ambrosium et Augustinum, *ibid.* Epulum funebre pauperibus et amicis institutum est, X, 279, 2. Epulandi mos initio anni apud varias gentes unde proflaxerit, XI, 748, 2. Epulum jugo spirituale Christianorum, XVIII, 289, 2.

2° *Epularum damna,* IX, 523, 1, 2; XX, 202, 2; 203, 1. Epulae quam diversa significant, XX, 202, 2. Scatent mendaciis, adulationibus, fraudibus, VI, 181, 2. Epulae laetae hominem ad libidinem pertrahunt, V, 191, 2. Pariunt inopiam, VI, 113, 2; 114, 1, 2. Maxime spirituales, 114, 2. Epulae conjunctae sunt cum immiseriordia, XX, 202, 2 et seq. Saepe sunt ferales et cruentae, V, 462, 1. Epulari, ex adjunctis saepe est peccatum mortale, XVI, 223, 1.

EPULO. Epulonius vel mali divitis historia apud Evangelium vera est, ejus nomen quod sit, XVI, 220, 1. Fuit Judaeus; an Christi vixerit tempore, ejus fastus et mollities in vestitu, *ibid.* Illius in epulis splendor et luxus, 2. Ejus immiseriordia, 221, 1 et seq.; 226, 1. Sepultus est in inferno, 222, 2. Soris ejus mutatio, 223, 1; 224, 1. Est damnatus, 223, 1. Quodam ejus peccatum sit, *ibid.*, et 2. Vidit a tormentis Lazarum in sinu Abrahae juvenculo quiescentem, et cur, 223, 2. Cur invocet Abrahamum, *ibid.* et seq. Lazari opem exposcit, 224, 1; 227, 1. Ejus situs in tormentis, 224, 1. Epulo in inferno non habuit linguam quam petiti refrigerari, IX, 236, 2 et seq. Quomodo ejus anima dicatur habere linguam, XVI, 224, 2. Quare ab Abrahamo dicatur filius, nec tamen exaudiat ab eo, 225, 1. Quare ei maneat memoria et cognitio, *ibid.* Ejus cruciatus apud inferos, 226, 1 et seq. An ei ostensus locus Beatorum in caelo, *ibid.* Judaeos superbos designat, 227, 1. Quomodo Lazarum ad fratres mitti roget, *ibid.* Quomodo fratrum salutem optare possit, et quare, 2. Cur mortuum aliquem ad eos mitti roget, *ibid.*

EQUITATUS. Equitatus Pharaonis in *Cantico* quid significet, VII, 510, 1; 511, 1. Equitatus et eorum copia Judaeis velita, XIII, 468, 2. Excellebat equitatu Turcae, Poloni, Persae, XXI, 210, 2. Equitatus angelicus, XII, 512, 1. Equitatus apostolicus, *ibid.* Equitatus animae sanctae, *ibid.*, 2; 513, 1.

EQUES. Eques interdum accipitur pro equo, XII, 698, 2. Equites in bello validissimi sunt, VI, 129, 1, 2. Equiti olim pro stipendio dabatur drachma IV, 426, 2. Equites Jerosolymitani quando et quare instituti, 434, 1, 2. Equites habuisse non leguntur Judaei, nisi tempore Joannis, Simonis filii, 492, 1. Equites dracones hodie qui, 392, 2. Eques an pedes Paulus Damascum iteri, XVII, 210, 1.

Equitis et equi speciem assuget angelus, IV, 510, 2. Equites discurrunt per aera cladem Judaeae imminenter portendunt, 518, 1, 2. Eques agere parens Judaei et Judaeis an fuerit S. Michael, 547, 1. Cur apparuerit in veste candida, *ibid.* Equitibus exercitibus in fine mundi quam numerosis futurus, XXI, 210, 1, 2. Unde hi prodituri sint, *ibid.*, 2. Hic equitum exercitus viam pandet Antichristo, 214, 1.

EQUITIUS (S.). S. Equitius caelitus donum praedicationis accepit, XX, 34, 2. Ab angelo consecratus fuit praedicator, *ibid.*; IX, 609, 1. Quomodo ab angelo sit castitatis donec donatus, XIII, 47, 1.

EQUUS. 1° *Equus est animal bellicum,* Job, 742, 1; 743, 2. Equi omnibus animalibus bello utiliores, XXI, 133, 2. Eorum dotes, *ibid.*, et 139, 1. Albi sunt alii celeriores, 337, 1. Equi in circulo coacti hostem impetunt, IX, 670, 2. Equi bellici veloces sunt pernicitate, et sanguine effuso gaudent, XIV, 210, 2. Equorum Chaldaeorum generositas, *ibid.* Equis adornaendis prisci nobiles et milites dediti erant, XIV, 179, 1; 543, 1.

2° *Equus est animal luxuriosum,* IV, 294, 2. Equi emissarii et trahentes qui sint, XII, 54, 1. Equi fortes et prout in feminas ex Arabia prodibant, *ibid.* Eorum in equas ardor, *ibid.* Equos impolenter in venenum ruit, 669, 1.

3° *Equus a natura indomitus educatione domari potest.* Equus indomitus fit intracabulis, X, 92, 1. Equi Persici feroces sunt, et quasi stimulos habent a natura, XIII, 330, 1; XXI, 214, 2. Hinc vel ex amore, vel ex ira, 167, 2. Mire timet flagella, VI, 298, 1. Equus quidam ex timore concepto ferociam exuit, 139, 2. Equus stupet calcans lupi vestigium, *ibid.* Equa carunculam in pulli fronte innatam, devorat, IX, 413, 1.

4° *Equorum usus apud Judaeos.* Equorum usus an fuerit Judaeis inhibitus, II, 460, 2. Equorum copia Judaeis velita, XIII, 468, 2. Equos Judaei Deus vetuit multiplicari, XI, 128, 1. Equos petere Judaei solebant ex Aegypto, XIII, 468, 2. Equorum porta urbis Jerosolymitanae unde ita dicta, IV, 236, 2. Equi multi hostium a Machabaeis in capite percussi et excaecati sunt, XIV, 505, 1.

5° *Equus mularum et dierum rerum symbolum est,* XIV, 362, 1. Significat homines carnales cujus sessor est demon, 1, 356, 1. Est symbolum libidinis, XII, 669, 1. Symbolum etiam est fastus, II, 461, 1.

Equo comparatur humanitas Christi, cor, XIV, 258, 1. Equa anima et humanitas Christi adumbrata, VII, 512, 2. Ea representatur Ecclesiae velocitas, obedientia, amplitudo, fecunditas, 510, 2. Equus vehi cur fingatur angelus, XIV, 426, 1. Equi symbolice vocantur apostoli, 258, 1. Equus est hieroglyphicum apostoli, virgine apostolica, 478, 1. Equus mystice est mens contra vitia coram, *ibid.* Equus mystice est corpus contra vitia coram, *ibid.* hominis anima et mens, VI, 130, 2. Item passionum et virtutum, 131, 1, 2. Equa animae justis

symbolum, VII, 512. 2. Est symbolum Christi militum, Job, 743, 4. Equus symbolum est belli, XXI, 138, 2. Item imperii et victorie, 139, 1. Equi albi denotant victoriam et triumphum, 336, 2; 339, 1.

Equo rufo cur insideat vir Zacharie apparet, XIV, 362, 4. Equi rufi, albi et varii Zacharie visi quas gentes representant, 365, 1, 2. Quos angelos denotent, 366, 1. Equi albi monarchiam Græcorum representant, 428, 1. Equi rufi an monarchiam Romanorum denotent, an potius Assyriorum et Chaldaeorum, 427, 2. Quid egerint hi, incertum est, 428, 1. Nigri Persas representant, *ibid.* Varii Romanos, non Ægyptios, *ibid.* Rufi denotant mystica apostolos et martyres, 427, 1. Nigri, prophetas et doctores, *ibid.* Albi, virgines, *ibid.* Varii, confessores, *ibid.* Quid hi quatuor aliud representent, 428, 2.

Equi quatuor Joanni in *Apocalypsi* visi, libri signati sigillis apertis prodeuntibus quid significant, XXI, 136, 1. An significant quatuor imperia, 137, 2. Equi quatuor designant quatuor universales Ecclesie persecutiones, XIV, 371, 1. Albus Judæos, et rufus Gentiles, *ibid.* Niger hæreticos, pallidus Turcas, *ibid.* Aliter equus albus sunt apostoli, XXI, 139, 2; 140, 1, 2. Rufus quid proprie significet, 144, 2 et seq. Eius sessores qui, 142, 1. Niger quid proprie significet, 143, 1. Eius sessor est diabolus, vel hæresarcha, *ibid.* Pallidus quos significet, 144, 2 et seq. Representat Mahometanos, 145, 1, 2.

ERASMUS. Erasmus Roterodamus de variis fidei articulis dubie loquens ova posuit quæ postea Lutherus et novi Ariani excluserunt, XVIII, 32, 2; XIX, 23, 1. Arianismi novi semina jecit, XV, 363, 2; XVII, 371, 1. Viam stravit Pelagianis et Zuinglianis, XVIII, 97, 1; 99, 2. Arianizat pene ubique, XX, 625, 2. Filium Dei perperam vocat sermonem, 514, 2. Omnia Scripturæ loca de Christi divinitate agentia aut enervat, aut detorquet, XIX, 220, 1. Eius de Christi divinitate insula dubitatio in loco inefficissimum, 260, 1. Eius expositio de propheta Deo Patre exploditur, XX, 433, 1. Eius sententia de *Epistola ad Hebræos* rejicitur, XIX, 443, 2; 444, 2. Assertit scriptores sacros interdum memoriam lapsos, XVIII, 4, 2. Apostolatus dignitatem carpit, 42, 1, 2. Eius impudentia de virginibus sugillatur, 304, 2. Eius inducta impostura de hereticis de medio tollendis, XIX, 339, 2. Concilium Milevitanum sagillat, XVIII, 97, 2. Eius in theologos sarcasmos, XIX, 339, 2. Attamen se velle discere pro Eucharistie veritate dixit, XVIII, 359, 2; 363, 1. Eius officia rursus ea argumentum, 50, 2.

ERASTUS. Erastus quæstor qui fuerit: episcopus dein creatus, XVII, 357, 1; XVIII, 244, 1.

EREMITA. Eremitica vita ab Apostolo non damnatur, XIX, 93, 2; 225, 1. Eam male reprehendunt Novantes, 460, 1, 2. Eremitarum absentia, et in corpore edomando studium, XVIII, 337, 2; XIX,

235, 2. Eremitæ in deserto citam alios docebant, proximoque proderant, IX, 559, 2. Die Dominica ad sacras synaxes et preces in ecclesiam conveniebant, XIX, 460, 2. Eremitæ particulariter sunt Deo curæ, III, 643, 1. Eremitæ plurimi fore longevi, IX, 79, 2. Eremitica vite bona, felicitas et encomia, XIII, 313, 1, 2. Eremitæ veteres multi pœnitentiarum, dono lacrymarum insignes, XII, 402, 1, 2.

Eremitæ varii demona decepi sunt, XVIII, 494, 1, 2. Eremitæ cujusdam pœnitentia, quod infernalis supplicia volveret animo, XI, 441, 2.

ERICUS. Ericus quod sit animal, XIV, 294, 4. Est symbolum furis, *ibid.*

ERMELINDIS (S.). Ermelindis virginis castitas ab angelis protecta, XIII, 47, 1. S. Ermelindis ab angelis sepulta, XI, 266, 2.

EROSTRATUS. Erostratus cur templum Diana Ephesie incendit, XVII, 359, 1. Erostrati nomen erat abominandum apud Græcos, X, 354, 1.

ERRARE, ERRATUM. Erramus sicut ovæ dum peccamus, XI, 631, 1. Errati excusatio prona, pœnitentia difficilis, II, 59, 1, 2. Errantes a via doctrinæ et justitiæ damnabuntur cum demonibus, VI, 412, 2. Errata subditorum moderate sunt castiganda, VI, 192, 4, 2 (Vide PECCATA).

ERRIGUS. Errici regis Westgothorum casti filium Alaricum ultima verba, II, 511, 2.

ERROR. 1. Quid sit error. Error est filia præcipitatio, VI, 73, 1, 2. Erroris sedes est intellectus, VII, 339, 1: Est malum quod videt sub sole, quasi per errorem egrediens a facie principis: positum stultum in dignitate sublimi. Errorem in cognitione sequitur error in actione, XVIII, 54, 2. Sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt. Error peccatum est practicum, id est erronea electio et operatio mali culpe, V, 427, 2: Errant qui operantur malum: misericordia et veritas preparant bona. Habet tamen ordinaria cognitum vel antecessorem errorem in intellectu, *ibid.* Error practicus in omni peccato continetur, IX, 347, 1, 2: Error et tenebræ concretæ sunt: qui autem exultant in malis, consensuunt in malo. Error capitur interdum pro idolatria, X, 557, 1: Cum adhuc junior essem, prius quam oberrarem, quasiivi sapientiam palam in oratione mea.

2. Error duplex est, fidei et morum, XX, 226, 2: Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate. Error in numeris qui aliquid in Scriptura occurrit non spectat ad fidem, vel ad bonos mores, IV, 471, 2. Error in fide vel moribus est spiritualis cæcitas, XV, 251, 1. Error in moribus est, quo quis licitum et honestum putat, quod illicitum et inhonestum est, V, 417, 1: Est vitæ quæ videtur homini justa: nequissima autem ejus deducunt ad mortem. Error hominum circa Deum ante Christum, XVIII, 49, 1, 2: Revelatur enim terra Dei de celo super omnem impietatem et injus-

titiam hominum eorum qui veritatem Dei in injustitia detinent. Error insignis hominum quo se non cognoscunt, VII, 156, 1: Quis abiit si spiritus filiorum Adam ascendit sursum, et spiritus numerorum descendit deorsum? Errores aliquos in Judæis recensens toleravit Ecclesia primitiva, XVIII, 230, 2: Unusquisque ergo in sensu suo abundet.

3. Erroris effectus. Error parvus initio nisi statim corrigatur, quid eveniat, VII, 329, 2: Melior est sapientia quam arma bellica: et qui in uno peccaverit, nulla bona perdet. Error quicumque a viciis et potu nocet corpori et animæ, X, 128, 2. Error omnis diu non subsistit, XIX, 304, 1: Sed Vera non proficiunt, insipientia enim illorum manifesta erit omnibus.

ERUCA. Eruca vermis est qui post pluvium nascitur ac per caules, olera arborumque folia reptat, eaque exitum morsu arrodit, XIII, 478, 1. Unde nomen eruca dicitur, *ibid.* An vermiculus sit, qui crescens fiat bruchus, ac deinde locusta, 484, 2.

ERUBESCERE. Erubescenda que sint, X, 357, 2. Quinam erubescant veritate confiteri, IX, 160, 2: Pro anima tua ne confundaris dicere verum. Erubescens Christum confiteri, vicissim ab eo non agnosceretur, XIV, 439, 1: Qui me eruberit et meos sermones, hunc Filius hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua.

ERUDITIO. Eruditio doctrinæ quid proprie denotetur, V, 20, 2: Ad intelligenda verba prudentia, et suscipienda eruditionem doctrinæ. De ea varie sententiæ, 24, 2 (Vide DOCTRINA, SCIENTIA).

ESAU. Esau quomodo a quercu dicatur a Philone dicitur, vel quercinus, I, 267, 1; XIII, 553, 2. Fuit typus improborum duodecim de causis, 2. Pulmento vendit filii primogenituræ, I, 268, 1. An peccaverit vendendo hoc jus, *ibid.* 2. Ipse vendens fratri primogenita peccavit peccato simonie et gula, I, 268, 2; XIX, 503, 2. Item intemperantiæ, 504, 1. Item contemptu primogenituræ, I, 269, 2. Quæ fuerint illa primogenita que vendit Jacobo, XIX, 394, 1. Quomodo vocetur profanus, 182, 1, 503, 2. An recte vocetur fornicator, 503, 2. Duxit uxores contra parentum voluntatem, I, 275, 2. Ideoque punitus, *ibid.* Cur adeo expetit benedictionem patris, 281, 2. Impietas ejus et stultitia fuit sexuplex, 282, 2. Fuit quasi familia Abraham exclusus, 284, 1, 2. Fuit exclusus a benedictionibus Abraham et Isaac a Deo datis, IX, 449, 1. Illum præ Jacob secundum litteram odio habitum a Deo quomodo intelligatur, XIV, 552, 2, 2; XVIII, 166, 1. Cur ejus Deus misereri noluerit, XVIII, 163, 1. Est odio habitum propter peccata, XIII, 458, 1. Ipse auctor reductionis præputii, an ideo a Deo odio habitus, XVIII, 309, 2. Hoc odium de posteris ejus intelligitur, 163, 1. Idque odium eorum peccata, 161, 1. Esau non reprobatus a salute æterna, sed benedictione paternæ, XIX, 504, 2.

Verisimiliter salvatus est, et aliquot ejus posteri, XVIII, 163, 1. Esauum et Idumæi multi salvati sunt, XIV, 553, 2. Esau dum viveret, potentior et ditior fuit Jacobo fratre, XIII, 446, 2. Cessit Chanaanam Jacobo, I, 333, 1. Esau oilium in Jacob ad posteros propagavit, V, 582, 1. De ductibus et regibus ex prosapia Esau, I, 333, 2. Esau cur dicitus est Edom et Seir, XIII, 748, 1. XIV, 5, 1; 554, 1.

ESCA. Esca quomodo non commendat Deo, XVIII, 326, 1. Ob eam non est frater scandalizandus, 204, 1; 326, 1. Escæ a Deo missæ sunt sapientes, VIII, 589, 2.

ESCA metaphoricè solidam doctrinam denotat, XVIII, 267, 1, 2. Esca eucharistica (Vide ECHARISTIA). Esca et hamus quo capiuntur homines, est voluptas, VII, 325, 2.

ESDRAS. Esdras cæpius filius fuerit, IV, 200, 2. An idem qui Malachias, XIV, 547, 2. Non fuit Malachias propheta, et que fuerit occasio hoc aliquid bus suspensum, IV, 201, 1. An fuerit propheta, *ibid.* Instinctu divino scripsit librum primum Esdræ et alia, *ibid.* 2. An sacrum Scripturam restauraverit, *ibid.* Non reparavit Scripturam sacram in excidio urbis combustam, XII, 257, 1. Esau digressit et correxit, et que in singulis libris decant, supplevit, IV, 202, 1. Simulque novis characteribus conscripsit, IV, 202, 1; IX, 298, 2. Inventor est litterarum hebræicarum, quibus etiamquam utitur, IV, 202, 2. Esdræ ipsius manus scriptus codex servatur Bononiæ apud Dominicanos, II, 523, 1. An Esdras auctor libri primi sit idem cum eo de quo libro II, cap. XII, 257, 1. Esdræ liber quartus cæpius sit auctoritatis, XII, 10, 1, 2. Esdras auctor est catulse bonæ, non Judicis, XIX, 185, 1.

Esdræ atas et anni, XIV, 548, 1. Ei quinam prophete coævi fuerint, et quinam sub eodem floruerint tam ex historicis quam ex philosophis, IV, 202, 2. Legis Mosaicæ erat peritissimus, et inter scribas eminentissimus, 220, 1, 2. Vitam peregit in Babylone, tuncque pincerna Artaxerxis, XIV, 548, 1. Fuerint scriba Concilii collecti a Judæis, *ibid.* Cur non meminerit Malachie, *ibid.* 2. Quando Jerusalem venerit, *ibid.* Idem cum Malachia populo suavit, 549, 1. Constitutus est visitor Judæorum, IV, 221, 2. Potestatem necis habuit in prævaricatoribus, *ibid.* Alienigenas uxores abstulit a Judæis et Babylone reversis, XIV, 383, 1. Admiratur immensam Dei clementiam in Judæos, IV, 225, 2. Eius pro isdem ad Deum oratio, *ibid.* Constituitur et dellet peccatum populi, ejusque personam et peccatum in se suscipit: in quo fuit typus Christi, 227, 1. Pro Israelis bono his Babyloniæ adiit, bis in Jerusalem rediit, 230, 2. Interpretatur legem populo, 248, 1, 2. Prius templum vidit, et quamdiu vitam prorogavit, 202, 2; XIV, 330, 1.

ESQUILINUS MONS. Esquilinus collis quis esset Roma, XXI, 314, 1. Esquilinum montem cur beata Virgo elegavit, V, 203, 2. Eius elogium, *ibid.* et seq.

ESSEI vel ESSENI (*Vide ASSID.EI*). Esserorum nomen quod sit, unde sic dicit, XVII, 143, 2; XX, 262, 1. Esserorum vir describitur, XVII, 143, 1, 2 et seq. Eorum studia et mores, *ibid.*, et seq. Eorum sanctitas, XX, 262, 1. Vitam sanctiorem profitebantur, XIX, 42, 2. Eorum preces, opera, prandia, *ibid.*, 2. Fuerunt studiosi sacrae Scripturae, X, 300, 1. Rimabantur ejus sensus allegoricos et symbolicos, 301, 2. Essaei de die laborabant et studebant, noctu modicum cibi et somni capiebant, V, 116, 1. Eorum abstinentia et sapientia XIII, 14, 1. Essaei Alexandrii quotidie jejunabant, 229, 2. Vino abstinabant Esseni, VI, 210, 1. Ante cibum precabantur, XIX, 228, 1. Edebant cum sacra lectione, IX, 149, 1. Esserorum mirum silentium, XII, 392, 2. Eorum continentia et modestia, XX, 262, 1. Quare convulsi abstinenter, X, 9, 2. Cor olim fuerunt longevi, V, 549, 1, 2. Essaei Christianos favebant, imo Christiani effecti sunt, XV, 99, 1. Primi fuerunt religiosi, XV, 664, 1; XVII, 143, 2 et seq.

ESSENTIA. Essentia Dei infinita est, X, 242, 1. Essentia Dei infinite virtutis est, XIII, 293, 4. Identificatur cum actibus et potentis divinis, tum circa se, tum circa creaturas, *ibid.* An essentia divina intelligatur per invisibilia Dei, XVIII, 9, 2. Essentia divina una et eadem est in Christo et Deo Patre, VII, 381, 1; 543, 2. Essentiam divinam nemo videre potest vivens, XX, 594, 1. Eam vident Beati, 566, 2; 565, 2. Essentiam divinam Christi Apostoli in transfiguratione non viderant, 428, 2 et seq. An eam in raptu viderit Paulus, XVIII, 502, 1.

EST, ESSE. Esse proprium Dei est, XVI, 296, 1. Esse soli Deo competit, Job, 492, 1. Esse omne in Deo est, XIV, 236, 1. Est potius non esse, quam male esse, XV, 553, 2 (*Vide DEI ESSENTIA ET INCOMPREHENSIBILITAS*).

ESTHER. Esther quod mystice significat, IV, 499, 2; 357, 4. Quo tempore ejus historia contigerit, 357, 2; 358, 1. Quando vixerit, an fuerit uxor Darii Hyastaspis, XIV, 363, 1. Est oriunda ex tribu Benjamin et stirpe regia Saülis, IV, 367, 1, 2. Dicta est Hadasa, vel Edissa, id est myrtae, ob gratiam et pulchritudinem, 368, 1; XIV, 363, 1. Fuit typus beatae Virginis, IV, 368, 1, et 369, 1. Esther etyma, *ibid.*, 2. An rite nupsit regi infideli, 369, 2. Itara ejus jam reginae obedientia, 370, 2. Item fortitudo, pietas et charitas, 375, 2. Est typus Ecclesiae, 376, 2. Ex primo aspectu regis deliquit animae passa corruisti, 377, 1. Prudenter regem secundo vocavit ad convivium, *ibid.*, 2. Eius magnanimitas in accusando Amanum presentem, 381, 2. Qua methodo usa ut flocceret regem ad irritandas litteras de Judaeis occidendis scriptas, 384, 1, 2. Prudentia sua Judaeos omnes morti eripuit, X, 242, 1. Apte comparatur fontis, 390, 2; 391, 1. Et soli, *ibid.*

1. Veritatem est etymologia quae nomen Essaei deducit a radice aramaica, *ESSE, esse, sanasit, cuius verbum deponitur, est litteralis versio.*

Magna ejus animo puritas, sanctitas, sinceritas, etc., 398, 2. An vere sit deliquit animi passa, 399, 2. Ipsa audiens cum duobus ancillis iratum Assuerum representat beatam Virginem, 400, 1.

ESURIENS, ESURIRE. Esurientes spirituales est optima dispositio ad sapientiam, IX, 655, 2. Esurientes justitiae quae sit, XV, 146, 1 et seq. Quatuor ejus gradus, *ibid.* Esurientes justitiam sunt beati, XIII, 340, 1. Esurientes spiritualis, cibi corporalis nauseam inducit, XVI, 365, 1. Esurientes a Deo pascuntur et repletur, 41, 2.

ETHELWODUS (S.). S. Ethelwodus, Ecclesiae Ventanae Episcopus, clericis dissolutis moratus interrogavit, XI, 344, 2.

ETHICA. 1° *Ethica naturalis*. Ethica naturalis humanae naturae coeva est, IX, 1, 2. Ethices naturalis cum sacra analogia, antiquitas et origo, 2, 1. Regibus est necessaria, 2, 2. Eius auctores et discipuli: inter scientias ei palmam dederunt prisci, 4, 2. Eius elogium, *ibid.* Sola sapientiae nomen meretur, V, 19, 2. Diversimode a Salomone nominatur, 25, 1, 2. Multas ea partes complectitur, *ibid.* Est velut fons, 179, 1. Eius officii et materia, 6, 1. Vitia castigat, et iudicium hominum de agendis reformat, 8, 2; 9, 2. Est princeps scientiarum, 11, 4. Eius et jurisprudentiae conventio et subalternatio, 11, 2. Ostendit viam ad beatitudinem, *ibid.* Olim per apólogos et fabulas docebat, 25, 1. Ethica mythica quam sit antiqua, IX, 385, 2. Ea perfecte in Ecclesiastico traditur, 27, 1; 29, 4. Etiam ad politicam et oeconomiam se extendit, X, 298, 1. Ethicam prisci carmine tradidere, cur, 434, 1. Ethica philosophorum fuit tantum vanae virtutis colitrix, V, 10, 1.

2° *Ethica supernaturalis*. Ethica supernaturalis et Christiana quae sit, IX, 4, 1. Eius origo, fructus et praesentia, 2, 2. Eius antiquitas apud Hebraeos, 5, 2. Eius officia, materia, argumentum, 6, 1. Eius in docendo vis, 6, 2. Mentem et intellectum mire illustrat, 8, 2. Vitia domat et expellit, *ibid.* In Deum desinit, *ibid.* Damnat philosophorum ethicam, 40, 1. Ad beatitudinem suos assecelas deducit, ejusque amorem iis indit, 13, 4.

ETHNICI. Ethnici etiam sua in templo quasi in asylo donebant, IV, 510, 1. Ethnici etiam sex millia annorum durationi mundi assignantur, XXI, 354, 1. Velato capite diis suis sacrificabant, XVIII, 354, 2. Iis fideles sunt principibus suis Christiani, 219, 2. Ethnici ab Ecclesia non iudicantur, 290, 2.

EUBAEA. Eubaea insula a Scotia avulsa est, X, 414, 1.

EUCARISTIA. PARS PRIMA. EUCARISTIA QUATENUS SACRAMENTUM.

II. VARIA EUCARISTIAE NOMINA. — 1° *Ex quibusdam actionibus quae in ipsius confectione adhibentur dicitur*. Ex benedictionibus calix benedictionis, XVIII, 344, 2: *Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi*

est? Ex gratiarum actione vocatur Eucharistia, XIV, 564, 1, 2; XV, 555, 1; XVIII, 344, 2. Subinde vocatur a Patribus oratio et liturgia, XIV, 561, 1. Ex panis fractione vocatur fractio panis, XVIII, 346, 1. *Panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? Ex oblatione dicitur oblatio*, XIV, 562, 2; 563, 1: *In omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda*. Ex immolatione vocatur sacrificium, XV, 558, 1: *Hic est enim sanguis meus Novi Testamenti, qui pro multis effundetur*. Ex sumptione et ex communi omnium fidelium unione dicitur communio, XVII, 104, 1, 2: *Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, et in communicatione fractionis panis*; XVIII, 344, 2; 346, 1.

2° *A materia ex qua Eucharistia conficitur*: Vocatur frumentum, XIV, 467, 1, 2: *Quid enim bonum ejus est, et quid pulchrum ejus, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virginis? Vocatur panis*, V, 237, 1, 2: *Venite, comedite panem meum, et bibite vinum quod miscui vobis*. Cur vocetur panis, XVI, 395, 2: *Ego sum panis vitae*. Pascit Christianos ad instar cibi, 41, 2. In ea Christus ut cibus apponitur, IV, 364, 1. Eucharistia alitur velut pane, XI, 443, 1: *Panis ei datus est, aquae ejus fideles*. Panis dicitur per hebraismum, XVIII, 346, 1; 361, 2.

3° *A re quae in Eucharistia continentur*. Eucharistia dicitur corpus et sanguis Christi, caro et sanguis Filii hominis, (*Vide infra*, ubi de institutione et praesentia reali). Dicitur umbra Christi, VII, 554, 2: *Sub umbra illius quem desideraveram sedi, et fructus ejus dulcis gutturi meo*.

4° *A tempore institutionis*. Dicitur cena, XVI, 197, 1: *Homo quidam fecit cenam magnum*; XV, 554, 1: *Cenantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit, etc.*; XVIII, 357, 2: *Convenientibus ergo vobis in usum, jam non est dominicam cenam manducare*.

5° *A loco institutionis*. Dicitur mensa, XVIII, 447, 1: *Non potestis mensa Domini participes esse, et mensa demoniorum*; V, 250, 2: *Immolavit victimas suas, miscuit vinum, et proposuit mensam suam*.

II. VARIA EUCARISTIAE FIGURAE, PREDICTIONES ET PROMISSIONES. — 1° *Figura*. Quomodo Eucharistia vocetur antitypa, XX, 340, 2. Eucharistia denotatur et designatur allegorice in arbore vitae, I, 87, 2; V, 91, 2: *Lignum vitae est his qui apprehenderit eam, et qui tenuerit eam beatus*. Est velut lignum vitae, XVI, 395, 2.

Expressus Eucharistiae typus est manna, V, 257, 2; VIII, 383, 2; IX, 438, 2. Est velut manna, XIV, 563, 1. Cum manna confertur, XVIII, 339, 2. *Omnes sanandem esse cum spirituale manducaverunt*. Et adaptantur proprietates mannae, I, 584, 2 et seq. Excelsior ipsa manna, XV, 192, 1; XVI, 394, 2.

Non Moyses dedit vobis panem de caelo, sed Pater meus dedit vobis panem de caelo verum. De Eucharistia allegoria ex rore manna tegente, I, 579, 1.

Eucharistia significatur per panes propositionis, I, 648, 2 et seq.; II, 162, 2; XVII, 106, 1. Significabatur per *mincha*, II, 15, 1.

Eucharistiae sacrificium per sacrificia peiscae denotatur, X, 542, 2: *Oblatio Domini in manibus ipsorum, coram omni synagoga Israel, et consumptione fungens in ara, amplificare oblationem excelsi regis, porrexit manum suam in libatione, et libavit de sanguine vocis*. Effudit in fundamento altaris odorem aivinum excelsi principis.

Eucharistia significatur per farinam quam Elias multiplicavit, III, 645, 1. Significatur etiam per panem Eliae subnecanicum, 656, 2. Eius symbolum dedit Eliseus, IV, 22, 1: *Inebuit super puerum, posuitque os suum super os ejus*. Eius typus fuit convivium ab Assuero institutum, V, 252, 1. Per mensam sapientiae adumbratur, V, 252, 1. Per mensam principis representatur, VI, 177, 1, 2. Est velut balsamicus, IX, 644, 2. Est feroculum Salomonis, VIII, 14, 1. Cui fucus est, VI, 349, 1: *Qui servat fucum, comedit fructus ejus; et qui custos est domini sui, glorificabitur*. Est botrus Cyprii, VII, 539, 2: *Botrus Cyprii dulcissimus meus mihi, in vineis Engaddi*. Est favius mellis, VIII, 92, 2: *Comedi favius cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo*.

2° *Predictiones*. Eucharistia a prophetis fuit praenuntiata. Varii textus prophetae ad Eucharistiam spectantes passim infra reperiantur.

3° *Promissiones*. Eucharistiam promisit Christus, XVI, 394-414.

III. EUCARISTIAE INSTITUTIO. — 1° *Cur cum Deus instituerit, XIV, 563, 1. In ea instituta mirabile fuit Dei consilium, XI, 235, 1. Est hereditas Christi Ecclesiae testamenti relicta, 688, 2. Cibato te hereditate Jacob patris tui*. Quatuor causa: insitue Eucharistiae, XV, 599, 2 et seq.

2° *Quando sit instituta*. Eam Christus instituit paulo ante mortem velut summi amoris tesseram, XVI, 522, 1, 2: *Cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos*. Quo die a Christo sit instituta, XV, 549, 1, 2: *Prima autem die Azymorum, accesserunt discipuli cum Jesum, dicentes: Ubi vis parvulus tibi comedere pascha? Est instituta post cenam agni et usulem, et cur, idque sub horam noctis secundam, 554, 1, 2: *Cenantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit ac fregit, et*. Eius institutio an praecesserit praedicationem praedicationis Iudae, XVI, 529, 530, 531, 532.*

3° *Quomodo sit instituta*. Eam Christus instituit in azymo, I, 535, 2. Eam in cens, primus Christus sumpsit, VIII, 93, 1. Eam cum ceteris sumpsit Judas, XV, 551, 2 et seqq. Quinque Christi in ea actiones, XVIII, 358, 2: *Ego enim accipi a Domino quod et tradidi vobis, quantum Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem, et*